

วท 124355

ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัย : นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ตีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปองภพ ภูจอมจิตร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

ชื่อเรื่อง	: ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ผู้วิจัย	: นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา
ปริญญา	: ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม
ปีการศึกษา	: 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ 2) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน และครูวิชาการ 73 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 สถิติการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Independent) ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูล จำนวน 9 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปได้ 3 แนวทาง ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาควรนำวิธีการที่หลากหลายมาใช้ ไม่เน้นการสังเกตการณ์สอนเพียงอย่างเดียว อาจใช้ลักษณะการพูดคุย การให้

คำแนะนำและวิธีการต่าง ๆ 2) การจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบ ต้องมีการผสมผสานและนำรูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการและความจำเป็น มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ การประเมินและรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนมีการขยายผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และ 3) การจัดการนิเทศควรทำทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : A Study of the State of Academic Administration Towards Excellence of Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 26

Author : Miss Jaruwat Keawjanta

Degree : Master of Education (Education Management)
Rajabhat Mahasarakham University

Advisors : Associate Professor Dr.Somjet Poo Sri
Assistant Professor Dr.Kritkanok Duangchatom

Year : 2018

ABSTRACT

The objective of this research was to study the state of academic administration towards excellence of schools under the Office of Secondary Educational Service Area 26 according to opinions of school administrators and academic teachers. The research samples were 40 school administrators and 73 academic teachers which determined by the Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. tables, stratified random sampling. The instruments used for data collecting were a 5-rating scale questionnaire with 45 questions whose entire reliability coefficient was 0.94, and interview. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, mean, standard deviation, t-test Independent, and qualitative content analysis.

The findings were as follows : 1) the overall opinion of the school administrators and academic teachers about the state of academic administration towards excellence of schools under the Office of Secondary Educational Service Area 26 was at a high level. Considering each aspect, it demonstrated that curriculum and curriculum management was practiced at the highest level. However, the following 4 aspects: educational supervision, educational measurement, credit transfer and evaluation, internal quality assurance and education standard system development, and learning process development were practiced at a high level, arranged respectively from lowest to highest mean. 2) Results of comparison of the opinion between the school administrators and academic teachers concerning the state of academic administration towards excellence of schools under the Office of Secondary Educational Service Area

26 showed that they had different state of academic administration towards excellence at .05 level of significance. 3) After analyzing the study, the writer draws a conclusion based on the research that has been done according focus group interviews about academic administration towards excellence guidelines of schools under the Office of Secondary Educational Service Area 26. The top three guidelines are as follows respectively: (1) in terms of educational supervision, supervisors should apply various supervision methods during their classroom observation. They shall not visit classes and only observe what happens in the class, but also share and exchange information, give advice, and so on. (2) In order to enhance education supervision systematic management, mixed and appropriate models should be used, namely needs analysis for educational supervision, educational supervision plan, educational supervision process, supervisor evaluation report, and praise and appreciation. (3) And supervision management should be conducted in both formal and informal manners.

Keyword: Academic Administration Towards Excellence



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณา เมตตา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ปองภพ ภูจอมจิตร ผู้ทรงคุณวุฒิ สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายทรงรัตน์ ณะมาลาพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงใหม่พิทยาคม นายอุทิน นิติกานต์การุณ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่ 26 และ ดร.ดาหวันทาสาครุชานาญการพิเศษโรงเรียนเชียงใหม่พิทยาคม ที่กรุณาเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการสร้างแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และบุคลากรในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ ข้อมูล และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวแก้วจันทา ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจด้วยดีเสมอ มา ทำให้การศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดาและบูรพาจารย์ ผู้ให้แสงสว่างแห่งปัญญาอันเป็นเครื่องนำ ทางสู่ความสำเร็จในชีวิต

นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย	4
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 หลักการและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ	9
2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ	31
2.3 ขอบข่ายของงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	37
2.4 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	79
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	87
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26	87
ระยะที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 26	95

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	117
5.1 สรุปการวิจัย.....	117
5.2 อภิปรายผล.....	121
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	138
ภาคผนวก ข การหาค่าคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	153
ภาคผนวก ค การหนังสือขอความอนุเคราะห์.....	157
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	167
ประวัติผู้วิจัย	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ตารางสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 29
2.2	ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการการเทียบโอน 51
2.3	บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน 54
2.4	เปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา..... 75
2.5	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายในและ มาตรฐานการประเมินภายนอกรอบสาม พ.ศ. 2554 - 2558 76
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 88
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง 100
4.2	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมและรายด้าน..... 101
4.3	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร 102
4.4	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้..... 103
4.5	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต26 ด้านการวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน..... 104
4.6	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านนิเทศการศึกษา 106

ตารางที่	หน้า
4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา.....	107
4.8 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน	108
4.9 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร	109
4.10 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	110
4.11 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน.....	111
4.12 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	112
4.13 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	113
ข.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพการ บริหารงานวิชาการ มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	141
ข.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	143

สารบัญญภาพ

หัวข้อเรื่อง	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2.1 ลำดับขั้นของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนแบบระบบ.....	38
2.3 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน.....	53



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ รากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ถ้าคนในชาติไม่มีการศึกษาที่ดีและไม่มีประสิทธิภาพ ประเทศของเรานั้นก็จะไม่เจริญและพัฒนาอย่างแน่นอน ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศ ก็ย่อมทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2520, น. 3) เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง โดยรัฐมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและเพียงพอ การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ซึ่งเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายรวมทั้งได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามุ่งประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยระบุไว้ในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยที่กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 24 ที่กำหนดไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษาเพราะเป็นสภาพบังคับของกฎหมายที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องเร่งรัด พัฒนาคุณภาพของตนให้เป็นผู้ดำเนินการปฏิรูป ซึ่งมีการปฏิรูปการศึกษาใน 3 มิติ คือ ปฏิรูประบบ (System Reform) ปฏิรูปโครงสร้าง (Structural Reform) และปฏิรูปกระบวนการ (Process Reform) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับคนไทยทุกคน จึงได้ประกาศนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ตามแนวปฏิรูป 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียน ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน ปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (เกษม วัฒนชัย, 2544, น. 9) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา จากแนวทางปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาหรือโรงเรียนจึงเป็นองค์กรสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกไป คือนักเรียนมีคุณภาพผลการศึกษาของ Smith et al. (1961, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 1-2) พบว่า ในการใช้เวลาของผู้บริหารในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา มีดังนี้ การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารงานบุคคล ได้แก่ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนคิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5 การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะคุณภาพทางการศึกษาจะพิจารณาผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจึงนับได้ว่าเป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนงานอื่นควรเป็นการสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปด้วยดี หรืออาจกล่าวได้ว่างานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน ดังเช่นชาลินี ฉายารัตน์ (2550, น. 18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นครูให้คำแนะนำครูประสานงานให้ครูทุกคนทำงานในด้านการเรียนการสอนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น การบริหารงานเพื่อความเป็นเลิศซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในโรงเรียนเป็นสำคัญ การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ คือ การบริหารที่เกิดผลดีแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ การจัดงานดี มีระบบระเบียบ มีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมงานมีความขยันขันแข็ง มีความสุข เสียสละและงานนั้นมีผลดีแก่บุคลากรทุกคนในองค์กร การบริหารเพื่อความเป็นเลิศนี้ จะต้องเป็นเลิศทั้งระบบ โดยเฉพาะการบริหารงานทางด้านวิชาการต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้วย

การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการมีอยู่มากมาย ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร การนิเทศการศึกษา การแข่งขันทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา ฯลฯ และในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นพัฒนาคนและประเทศชาติตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งรัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 10) จากหน้าที่ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึงจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อคุณภาพของนักเรียนที่จะก้าวไปสู่ในระดับอุดมศึกษาต่อไปโดยทุกฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบต้องจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม และโรงเรียน ต่างได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา และพยายามผลักดันให้การศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณการศึกษาที่ขยายตัวออกไปอย่างมาก แต่จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 35 โรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.8 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.1 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.5 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.4 วิชาสุข

ศึกษาและพลศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.6 วิชาศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.0 วิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.6 และวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.1 ค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 41.4 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2558, น. 29) และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-net) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.08 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 22.4 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.1 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.0 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.12 วิชาศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.6 วิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.3 และวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 22.74 รวมเฉลี่ยร้อยละ 37.4 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2558, น. 30) จะเห็นได้ว่า ผลจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2558, น. 26) พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และมีคะแนนลดลงเกือบทุกวิชา เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญยิ่ง ที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่ง รุ่ง แก้วแดง (2544, น. 52) กล่าวว่าประสิทธิภาพของโรงเรียนก็คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนและผู้บริหารจะบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของรัฐและของสังคมให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารต้องบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุดแก่ผู้เรียน เพราะเหตุว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้การบริหารและการจัดการการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 26 ยังไม่บรรลุประสงค์ที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อทราบสภาพการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแล้วนำผลจากการวิจัยครั้งนี้เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน เพื่อหาทางพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งหาทางปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

1.2 คำถามการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 อยู่ในระดับใด

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ

1.3.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 อยู่ในระดับมาก

1.4.2 ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 163 คน ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 58 คน

2) ครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 105 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 113 คน คือ

1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 40 คน

2) ครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 73 คน

กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 43)

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัย ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ครั้งนี้ กำหนดเนื้อหา แนวคิด ตามขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ 5 ด้าน ที่ได้จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย 1) ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร 2) ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการวิจัย

การวิจัย ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ครั้งนี้ แบ่งการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ.2560

1.5.4 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 35 โรงเรียน

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยยึดกรอบแนวคิดตามขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ จากการศึกษาสังเคราะห์ของผู้วิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การบริหารงานวิชาการ” หมายถึง กระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

“การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ” หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร หมายถึง การศึกษาทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับจุด มุ่งหมายหลักการและโครงสร้างของหลักสูตร การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ การบูรณาการเนื้อหาสาระการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของนักเรียน

2. ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง

3. ด้านการวัดผลและประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษา

5. ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

“ครูวิชาการ” หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

“โรงเรียนมัธยมศึกษา” หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่แบ่งเขตตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจำนวน 42 เขต ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดมหาสารคามจำนวน 35 โรงเรียน

“สภาพการบริหารงานวิชาการ” หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่เป็นจริงของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.8.1 ทราบสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.8.2 ทราบผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

1.8.3 ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการ และแนวคิดการบริหารงานวิชาการ
2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ
3. ขอบข่ายของงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
4. บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการ และแนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.1.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของโรงเรียนจึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงนัก การศึกษาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานวิชาการในรายละเอียดดังนี้

ถนอมรัตน์ สิทธิเสนี (2550, น. 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การ บริหารงานกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ เกี่ยวกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัย เพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ

ปิยนุช ทองพรม (2550, น. 17) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนการจัด บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งเสริมด้านวิชาการเพื่อเกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนรวมทั้งการวัด ปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

พัทธ์ธีรา รัตนชัย (2550, น.19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ บริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะนำพาให้สถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่าง ยิ่งและเข้าใจขอบเขตของการบริหารวิชาการเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องบริหารงานวิชาการให้มีความ

ชัดเจนและมีความแข็งแกร่งเนื่องจากงานวิชาการเป็นดัชนีบ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการมีลักษณะงานดังนี้

1. เป็นสาระสำคัญของการศึกษาที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและภารกิจต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหาร ต้องกำหนดภาระงาน ซึ่งเป็นงานหลักให้สามารถวางแผนจัดบุคลากร จัดดำเนินการให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือสถานศึกษา

2. เป็นงานที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารงานวิชาการต้องเด่นเป็น เลิศทางวิชาการ ซึ่งผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเกิดกับผู้เรียนหรือนักศึกษาผลแห่งความสำเร็จคือ ได้ พัฒนาผู้เรียน ผู้รับบริหารและบุคลากรทั้งในด้านความรู้ เจตคติและทักษะที่หน่วยงานหรือ สถานศึกษากำหนดไว้

3. เป็นงานบริหารทางการศึกษา หน่วยงานหรือสถานศึกษามีหน้าที่จัดบริการให้แก่ ผู้เรียนและผู้รับบริการ มุ่งให้ได้รับความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมโดย ส่วนรวมการจัดบริการทางการศึกษาอาจจัดได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การจัดบริการให้คำปรึกษา การจัดอบรมสัมมนา การจัดประชุมทางวิชาการและ การจัดให้เป็นหน่วยหรือศูนย์สารสนเทศ เป็นต้น

4. เป็นการแสดงถึงองค์ความรู้แห่งวิชาชีพงานวิชาการในศาสตร์สาขาใดก็ตามจะต้อง แสดงลักษณะเด่นเฉพาะในองค์ความรู้ออกมาให้ชัดเจน หน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละระดับจะต้อง จัดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามศักยภาพและองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้มากที่สุด เป็นการแสดง ศักยภาพทางวิชาการได้อย่างเหมาะสม

5. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา งานวิชาการช่วยสร้างความรู้ให้เกิดประโยชน์ มากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การศึกษาค้นคว้า การวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้ เป็นการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลต่อสังคมและประเทศชาติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2553, น. 8) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึงกระบวนการ การบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนด นโยบายการวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัย เพื่อให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นอันดับแรกซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษากล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 33) ได้สรุปว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็วกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ชาตม้งกร เลนคำมี (2550, น.14) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือการดำเนินงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ งานวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้ได้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานวิชาการและเข้าใจขอบเขตการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี

ชาลินี ฉายารัตน์ (2550, น. 18) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจัดเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

เพชริน สงค์ประเสริฐ (2550, น. 9) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีภารกิจที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ การดำเนินการให้ผลดังกล่าวต้องอาศัยการดำเนินการที่ถูกต้องโดยอาศัยหลักวิชาการศึกษา อาศัยการทำงานที่เป็นระบบ อาศัยความตระหนักว่าจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอและอาศัยความตั้งใจจริง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2553, น. 11) กล่าวว่าการใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภทพบว่าการบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคลากรร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 20 งานบริหารการเงินงานบริหารอาคารสถานที่งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนและงานบริหารทั่วไปแต่ละงานคิดเป็นร้อยละ 5 จากงานทั้ง 7 งานดังกล่าวจะ

เห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการและกำหนดสัดส่วนไว้มากที่สุดเมื่อเทียบกับงานอื่นๆ โดย ซึ่งความสำคัญของงานวิชาการมีดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียนเมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมากปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็ในรูปแบบของงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการการมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อำภา บุญช่วย (อ้างถึงใน จากสันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 37) ได้สรุปไว้ว่า งานด้านวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนอื่น ๆ เป็นงานที่มาสสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่ความหมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่างานวิชาการเป็นตัวกำหนดในการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนจึงควรจัดสิ่งต่าง ๆ ให้สมดุลเกื้อกูลส่งเสริมแก่กัน และที่สำคัญ คือไม่เน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านเดียวหรือหลายด้าน จนละเลยงานวิชาการ การให้ศึกษาแก่เด็กให้มีคุณภาพโดยจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เด็กเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2.1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ

หลักการของการบริหารงานวิชาการได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2532, น. 22 - 25) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงานซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้นการมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผลเรื่องที่ได้ศึกษาได้

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 - E) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด

3.1 หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นตามขั้นตอนกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้นรวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนในทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุ เทคโนโลยี และใช้เวลาน้อยอีกด้วย

4. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี ประกอบด้วยสี่ประการ ดังนี้

4.1 เป้าหมายสอดคล้องต่อความต้องการหรือความจำเป็นของสังคมหรือชุมชน (Relevance) สถานศึกษาต้องทำให้สิ่งที่สอดคล้องกับประโยชน์ของผู้เรียน ประโยชน์ของสังคม ชุมชน

4.2 มีความโปร่งใส (Transparence) กระบวนการบริหารต้องโปร่งใสตรวจสอบ ได้อธิบายได้ด้วยเหตุผล และมีความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

4.3 ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ (Accountability) มีผู้ยอมรับในผลของการ กระทำและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาให้จงได้

4.4 กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง มีการวางแผน มีการปฏิบัติตามแผน มีการติดตามและประเมิน และมีการ ปรับปรุงพัฒนาผลที่ได้รับคุ้มค่ากับการลงทุน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

5. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัย องค์ความรู้ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและ สร้างสรรค์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงหลัก ต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, น. 22) ได้สรุปหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการองค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมใน ระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การ ตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการ บริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาใน งานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักการประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตาม ขั้นตอน และกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรค ขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมี

ประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการการใช้กลยุทธ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.1.1 หลักประสิทธิผล หมายถึง ได้ผลผลิต ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.1.2 หลักประหยัด หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

3.1.3 หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงบุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค

2.1.4 ขั้นตอนการบริหารวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีขอบข่ายค่อนข้างกว้าง หลักการบริหารงานวิชาการ แบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

2.1.4.1 ขั้นตอนดำเนินการ จะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานต่อไปนี้

- 1) จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 3) จัดครูอาจารย์เข้าสอน
- 4) จัดทำโครงการสอน
- 5) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
- 6) จัดตารางสอน
- 7) ปฐมนิเทศนักเรียน

2.1.4.2 การลงทะเบียน

- 1) ชั้นการดำเนินงาน เป็นชั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้
- 2) การดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือ

2.3 งานเกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมให้มีสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

- 3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
- 3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ
- 3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ
- 3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ
- 3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
- 3.6 จัดตั้งคณะทำงานวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกัน มารวมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ทางด้านวิชาการ
- 3.8 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 5)

2.1.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงาน

แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคลและ 4) การบริหารงานทั่วไปสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกระจายอำนาจ

ในด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 29-35) มีรายละเอียดดังนี้

2.1.5.1 การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นมีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์รอบสภาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ
- 3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสภาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) จัดทำสภาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติมจัดทำคำอธิบายรายวิชาหน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง
- 5) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2.1.5.2 การวางแผนงานด้านวิชาการมีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) วางแผนงานด้านวิชาการโดยรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการได้แก่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.5.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้วยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

2.1.5.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเองโดย

1.1) จัดให้มีงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญามีความรู้และคุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3) จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะได้แก่การศึกษาด้านศาสนาดนตรีนาฏศิลป์กีฬาอาชีพศึกษาการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศผู้ปกครองพิการและการศึกษาทางเลือก

1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนสังคมและโลก

1.6) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

3) นิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผล

2.4.5.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7) ศึกษา ค้นคว้า พัฒนา รูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น

2.4.5.6 การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนบทบาทและหน้าที่ ของสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา

3) วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการ เรียน

4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการส่งเสริมกรณี ที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน

5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน

ผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/ รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการได้แก่คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งใน ระบบนอกระบบและตามอัยาศัยคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

2.4.5.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียนครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดการจัดการการหาเหตุผลในการตอบปัญหาการผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการวิจัย

4) รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.4.5.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชาห้องสมุดเคลื่อนที่มุมหนังสือในห้องเรียนห้องพิพิธภัณฑ์ห้องมัลติมีเดียห้องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตศูนย์วิชาการศูนย์วิทยบริการ (Resource Center) สวนสุขภาพสวนวรรณคดีสวนหนังสือสวนธรรมะ เป็นต้น

3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเองเช่นจัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชนห้องสมุดสถาบันการศึกษาพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศกำกับติดตามประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

2.4.5.9 การนิเทศการศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.4.5.10 การแนะแนวมีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
- 2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน
- 3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
- 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะ แนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรง ชีวิตประจำวัน
- 5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำ หน้าที่ครูแนะแนวครูที่ปรึกษาครูประจำชั้นและคณะอนุกรรมการแนะแนว
- 6) ดูแลกำกับนิเทศติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
- 7) ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้ปกครองและชุมชน
- 8) ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษาองค์กรภาครัฐและ เอกชนบ้านศาสนาสถานชุมชนในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว
- 9) เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.5.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่มีแนวทางการ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ ความต้องการของชุมชน
- 2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการ พัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ข้อมูลมี ความสมบูรณ์เรียกใช้งานสะดวกรวดเร็วปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- 3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/ แผนยุทธศาสตร์)
- 4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมสถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนา คุณภาพของเดมมิง (Deming cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจรPDCA

5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องสนับสนุนให้ครูผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

2.4.5.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการมีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันอื่นๆ

2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

2.4.5.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าการประชุมผู้ปกครองนักเรียนการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนการร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่นเป็นต้น

2.4.5.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบัน ศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

3) ร่วมกับบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัด การศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา กับบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.5.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามี แนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่ การปฏิบัติ

5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

2.4.5.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2) จัดทำหนังสือเรียนหนังสือประสบการณ์หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัดใบงานใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียนหนังสือเสริมประสบการณ์หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัดใบงานใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.4.5.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้นโดยเฉพาะแหล่งที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

5) นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550, น. 82) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้

5.1) หลักสูตร

5.2) การจัดแผนการเรียน

5.3) การจัดตารางสอน

5.4) การจัดครูเข้าสอน

5.5) การจัดกลุ่มการเรียน

5.6) การจัดสอนซ่อมเสริม

5.6) การประเมินผลการเรียน

กรมสามัญศึกษา (2541, น. 9) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการสำหรับใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ

สจัต อุทรานันท์ (2530, น. 1) ได้กำหนดขอบเขตงานวิชาการภายในโรงเรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. งานหลักหมายถึงงานที่เป็นเป้าหมายอันสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 งานที่เกี่ยวกับหลักสูตรคือการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในหลักสูตร การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 1.2 งานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนคือการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมการสอนรวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 1.3 งานที่เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนคือการสร้างเครื่องมือวิธีการประเมินผลงานทะเบียนวัดผลและผลรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
2. งานสนับสนุนวิชาการหมายถึงงานที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้แก่
 - 2.1 งานพัฒนาบุคลากรคือการปฐมนิเทศครูใหม่การพัฒนาและการอบรมครู
 - 2.2 งานเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่คือการใช้ห้องเรียนอาคารเรียนห้องปฏิบัติการงานห้องสมุดห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องแนะแนว
 - 2.3 งานธุรการและการเงิน
 - 2.4 งานกิจการนักเรียนคืองานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียนและโภชนาการ
 - 2.5 งานด้านความสัมพันธ์ชุมชนคือการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนภาคีเครือข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับชมรมผู้ปกครองและครูชมรมศิษย์เก่าคณะกรรมการสถานศึกษา

รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545, น. 58 - 59) ได้กล่าวว่างานวิชาการภายในโรงเรียน ถือว่าเป็นงานหลักที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบแต่เดิมไม่มีเรื่องของการประกันคุณภาพ

การศึกษาแต่ในปัจจุบันเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาจึงสามารถแบ่งงานวิชาการได้ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศการเรียนการสอน
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 4-8) ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการมีขอบข่ายงานดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กิติมา ปรีดิolk (2532,น. 48) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 6 ด้าน คือ

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการศึกษาประมวล

การสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยงานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน นิเทศการสอน และฝึกอบรม
6. การวัดและประเมินผล

สุธีระ ทานตะวิณิช ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ไว้ว่างาน วิชาการควรมีขอบข่าย ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรเพื่อสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมและอบรมทางวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, น. 82) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้ดังนี้

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การสอนและการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมทางวิชาการ)
4. สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด
5. การและประเมินผลมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน
6. การนิเทศและการพัฒนาวิชาชีพครู

กมล ภูประเสริฐ (2544 ,น. 9-18) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, น. 30) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียน

ตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. การวัด/ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์ (2553, น. 3-4) ระบุขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้เสนอไว้สรุปได้ว่า แนวคิดส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการหมายถึง กรอบในการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสรุปนำมาเป็นกรอบในการดำเนินงานวิชาการประกอบด้วย

1. การวางแผนงานด้านวิชาการ
2. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อข่ายของการบริหารงานวิชาการดังปรากฏใน ตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

สังเคราะห์ข้อข่ายของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

หน่วยงาน/บุคคล/ข้อข่าย	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	พระราชบัญญัติการศึกษา	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	กรมสามัญศึกษา (2541)	สพช. (2539)	สังัด อุทรานันท์ (2538)	อำนาจ บุญช่วย (2537)	สุธีระ ทานตระกูล (2534)	กิตติมา ปรีดิลก (2532)	เอกชัย กิตฺติพนธ์ (2527)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาภิราช	พนัส หันนาคินทร์ (2524)	รุจิร ภูสาระ (2542)	ความดี	อันดับ
การให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16
การวางแผนด้านวิชาการ	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	√	-	-	2	12
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	√	-	-	-	√	√	-	-	√	-	√	-	-	-	-	5	6
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและบริหารหลักสูตร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	15	1
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	-	√	√	√	14	2
การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	√	√	√	√	√	√	√	√	-	-	√	-	√	-	√	11	3
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	√	√	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	12

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคคล/ขอข้าย	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	ปริยภาพ วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(2542)	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	กรมสามัญศึกษา (2541)	สบช. (2539)	สังัด อุทรานันท์ (2538)	อำนาจ บุญช่วย (2537)	สุธีระ ทานตะราชย์ (2534)	กิตติมา ปรีดีโลก (2532)	เอกชัย กี่สุพันธ์ (2527)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	พนัส ทัศนาคินทร์ (2524)	รุจิร ภูสาระ (2542)	ความถี่	อันดับ
การนิเทศการศึกษา	√	√	√	-	-	-	-	-	-	-	√	√	√	-	√	7	4
การแนะแนวการศึกษา	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	12
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	√	√	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	√	-	√	6	5
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	√	√	-	-	-	√	-	√	-	-	-	-	-	-	-	4	7
ประสานความร่วมมือในการพัฒนา	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	12
ส่งเสริมวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวลา	√	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	√	-	-	3	10
การจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติงานวิชาการ	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16
การคัดเลือกหนังสือ	√	-	-	-	-	√	-	√	-	-	-	-	-	-	-	3	10
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	√	√	-	√	-	-	√	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7

จากตารางที่ 2.1 พบว่าในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้สังเคราะห์ข้อบ่งชี้งานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพื่อความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามลำดับความสำคัญโดยผู้วิจัยใช้ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไปกำหนดเป็นกรอบในการศึกษา จะได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร
2. ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

จากนั้นจึงนำข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทั้ง 5 ด้านนี้ไปสังเคราะห์เป็นตัวชี้วัดและดำเนินการต่อไป

2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 การวางแผนการบริหารงานวิชาการ

การวางแผนการบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมหลักอันดับแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีเป้าหมายและทิศทางการทำงานด้านวิชาการร่วมกันเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนและสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนครูคนอื่นได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งช่วยลดความไม่พอใจและความท้อแท้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนกระบวนการวางแผนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

2.2.1.1 ขั้นตอนการวางแผนประกอบด้วย

1) การศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)

การประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2) ศึกษาวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาจัดเตรียมสารสนเทศสำคัญเพื่อการวางแผนการบริหารงานวิชาการ

3) เตรียมบุคลากรที่จะเข้าร่วมวางแผนได้แก่ผู้แทนจากหน่วยงานย่อยภายในสถานศึกษาทุกหน่วยให้มีความพร้อมและตระหนักในความสำคัญของการวางแผนการบริหารงานวิชาการ

2.2.1.2 ขั้นตอนดำเนินการประกอบด้วย

1) การกำหนดพันธกิจ (Mission) ด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เช่น

1.1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนและควบคุมให้มีการจัดการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในผู้เรียนทุกคนได้แก่รักชาติศาสน์กษัตริย์ซื่อสัตย์ สุจริตมีวินัยใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียงมุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

1.2) กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนควบคุมให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ที่มีวิจารณญาณมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

1.3) สร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

1.4) กำหนดนโยบายให้มีการจัดกิจกรรมฝึกฝนผู้เรียนให้มีทักษะในการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

2) การกำหนดเป้าหมายของงานด้านวิชาการ (Goals) ที่ต้องสอดคล้องกับพันธกิจ เพื่อให้สถานศึกษาอยู่ได้ตามภารกิจที่กำหนดและเพื่อให้มองเห็นพันธกิจของสถานศึกษาได้ชัดเจน เป้าหมายงานด้านวิชาการที่ดีควรมีลักษณะของความท้าทาย (Challenge) เฉพาะเจาะจงและวัดได้ (Specific and Measurable) สามารถบรรลุได้ (Attainable) เกี่ยวข้องกับงานและ มุ่งไปที่ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Relevant and Result Oriented) และควรมีกำหนดระยะเวลาที่ต้องการ ให้งานนั้นสำเร็จการกำหนดเป้าหมายของงานด้านวิชาการเช่น

2.1) ผู้เรียนร้อยละ 70 เข้าร่วมโครงการรักการอ่าน

2.2) ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิด สังเคราะห์เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในปีการศึกษา 2552

2.3) ร้อยละ 80 ของผู้สอนมีความสามารถในการนำเสนองานวิจัยในชั้นเรียน ได้คนละ 1 ชิ้นต่อปี ฯลฯ

2.2.2.3 ชั้นกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการ (หรือการจัดทำแผนกลยุทธ์) ชั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเป็นการกำหนดมาตรการการบริหารงานวิชาการอย่างเป็น ระบบให้สอดคล้องกับพันธกิจเป้าหมายของการบริหารงานวิชาการที่ตั้งไว้มีการพิจารณาร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษารองผู้บริหารสถานศึกษาทุกฝ่ายครูทุกคนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วยการใช้วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกให้เข้าใจถึงจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อการรู้จักตนเองซึ่งจะนำไปสู่การเรียงลำดับความ สำคัญของจุดเด่นสู่การรักษามาตรฐานคุณภาพและพัฒนาจุดด้อยเพื่อยกระดับสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน คุณภาพและนำไปสู่การกำหนดทิศทางการทำงานด้านวิชาการของสถานศึกษาว่าจะพัฒนางานไปใน ทิศทางใดไปสู่เป้าหมายใดด้วยวิธีใดภายในระยะเวลาใดที่กำหนดไว้เป็นการแน่นอนนั่นคือขั้นตอนการ

วางแผนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้นเองประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงในการวางแผนการบริหารงานวิชาการคือการวางแผนให้ครอบคลุมงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งหมดได้แก่การบริหารหลักสูตรการบริหารการเรียนการสอนการบริหารการนิเทศภายในการบริหารการประเมินผลการเรียนการสอนการบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการการบริหารการพัฒนาบุคลากรการบริหารการวิจัยและพัฒนาการบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ และการบริหารการประเมินผลด้านวิชาการของสถานศึกษา

2.2.2.4 ยุทธศาสตร์การนำแผนการบริหารงานวิชาการสู่การปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการและมาตรฐานการประเมินคุณภาพสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาจัดทำแผนงานและโครงการได้แก่ (ในส่วนของ การประเมินผลผลิต)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรีและการกีฬา

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

ยุทธศาสตร์การนำแผนการบริหารงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติเป็นกิจกรรมภายหลังการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษาเรียบร้อยแล้วโดยดำเนินการในขั้นตอนของการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาในรูปของงานโครงการหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาภายหลังจากที่สถานศึกษาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของระดับสถานศึกษา กำหนดมาตรการดำเนินการและเขียนโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) การประสานแผน เนื่องจากสถานศึกษามีขอบข่ายงานที่กว้างมีโครงสร้างองค์กรที่สลับ ซับซ้อนทั้งในแนวนอนและแนวตั้งกลุ่มงานที่แสดงกับภารกิจของสถานศึกษาคือกลุ่มงานบริหารทั่วไปกลุ่มงานวิชาการและกิจการนักเรียนและกลุ่มงานบริหารสนับสนุนงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาจึงเกิดขึ้นจากการพิจารณาจัดทำของกลุ่มบุคลากรแต่ละกลุ่มงานซึ่งหากเป็นการจัดทำเบ็ดเสร็จเพื่อนำไปใช้ในครั้งเดียวจะเกิดความสับสนขัดข้องและมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลาสถานที่กลุ่มเป้าหมายการบริหารทรัพยากรในภาพรวมของสถานศึกษาและความซ้ำซ้อนของงานขั้นตอนที่จะแก้ปัญหาที่กล่าวข้างต้นได้คือขั้นตอนของการประสานแผนซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญของการประสานแผน คือการบูรณาการโครงการที่มีทิศทางดำเนินการวัตถุประสงค์ของโครงการกลุ่มเป้าหมาย ของผู้ดำเนินการที่คล้ายคลึงกันสามารถรวมเข้าเป็นโครงการ

เดียวกันหรือดำเนินโครงการในช่วงเวลาเดียวกันได้การประสานแผนเข้าด้วยกันนี้เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

2) การนำแผนไปใช้ หรือการนำแผนไปสู่การปฏิบัติคือขั้นตอนดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการ การประจำปีของสถานศึกษาในขั้นตอนดำเนินโครงการตามแผนนี้สถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีระบบกำกับติดตามและประเมินผลซึ่งจะต้องดำเนินการเป็น 3 ระยะคือก่อนดำเนินโครงการ (ระยะเตรียมการ) ระหว่างดำเนินโครงการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการการวางระบบกำกับติดตามและประเมินผลจะจัดทำประกอบไว้ในภารกิจหรืองานบริหารสถานศึกษาการกำกับติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการของการตรวจสอบควบคุมส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัดงานและในบางกรณีจะหมายรวมไปถึงการให้คำแนะนำให้ กำลังใจเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารงานหรือหัวหน้าโครงการในส่วนของงานวิชาการในสถานศึกษาการกำกับติดตามและประเมินผลโครงการจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหัวหน้าโครงการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษองยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อการรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานี้ยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่สำคัญประการแรกคือการกำหนดโครงสร้างการบริหารแผนโดยให้หน่วยงานย่อยภายในสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการกำหนดแผนโครงการและงานของหน่วยงานย่อยเพื่อดำเนินการขั้นปฏิบัติมีการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตามเวลาที่กำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแล้วดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จ

3) การมอบหมายงานแก่ทีมงาน (คณะกรรมการ) เป็นการมอบหมายทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบด้วยความจริงใจเพื่อความสำเร็จของงานที่รวดเร็วและเพิ่มพูนทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำงานของทีมงานเพื่อนครูให้สูงขึ้น

4) การประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างทีมงานแต่ละโครงการและหน่วยงานย่อยภายในสถานศึกษาสามารถดำเนินงานต่างๆตามแผนได้อย่างราบรื่นและสอดคล้องกัน

5) การกำกับติดตามงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงานวิชาการและสามารถนำผลจากการกำกับติดตามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธิดำเนินการอย่างสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำแผนไปปฏิบัติ

6) การประเมินผลการบริหารงานตามแผนเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากของยุทธศาสตร์การนำแผนการบริหารงานสู่การปฏิบัติเพราะการประเมินผลจะเป็นตัววัดและบอกให้ผู้บริหารสถานศึกษาผู้วางแผนรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับแผนทุกฝ่ายได้รู้ว่าแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานของสถานศึกษาซึ่งต้องใช้ทั้งกำลังคนกำลังแรงงานและค่าใช้จ่าย นั้นเมื่อเสร็จสิ้นแผนแล้วผลที่ได้เป็นประการใดเป็นไปตามที่คาดหมายและมุ่งหวังมากน้อยเพียงใดคุ้มค่า

หรือไม่ควรดำเนินโครงการต่อไปควรหยุดหรือควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรต่อไปการประเมินผลควรกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานโครงการเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารโครงการและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้รับทราบความเป็นไปของการดำเนินโครงการสามารถตรวจสอบควบคุมและติดตามงานได้ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนมีความระมัดระวังและเตรียมพร้อมที่จะทำงานมากขึ้นเพื่อเตรียมรับการตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงานอันเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารได้อีก

2.2.3 การนิเทศติดตามประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

การนิเทศติดตามประเมินผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยคำนึงอยู่เสมอว่า การบริหารงานวิชาการคือการบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของหลักสูตรชุมชนสังคมความคาดหวังของสถานศึกษาและความคาดหวังของตัวผู้เรียนงานวิชาการจึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน จากลักษณะงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกกลุ่มภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกสถานศึกษาอีกบางส่วนเป็นผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจใส่ใจต่อกระบวนการบริหารงานวิชาการด้วยการจัดระบบการบริหารที่ต่อเนื่องครบวงจรเริ่มต้นจากการวางแผนบนพื้นฐานของสภาพปัจจุบันอันเป็นบริบทของสถานศึกษาความมุ่งหวังหรือความต้องการของบุคลากรทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องการกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานที่มีอัตราความเป็นไปได้สูงการทำความเข้าใจให้ตรงกันในแผนงานโครงการที่กำหนดไว้เป็นมาตรการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การนำแผนสู่การปฏิบัติการนิเทศติดตามประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการแต่ละโครงการเพื่อปรับแผนเป็นระยะ ๆ เมื่อเกิดปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติและการประเมินผลในขั้นตอนสุดท้ายภายหลังเสร็จสิ้นโครงการรวมไปถึงภาพรวมการประเมินผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2.2.3.1 การนิเทศ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษารองผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ครูต้นแบบหรือหัวหน้ากลุ่มงานหัวหน้าโครงการฯและครูในสถานศึกษาเดียวกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบในลักษณะของเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการนำความสามารถพิเศษของครูคนหนึ่งมาช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ของเพื่อนครูคนอื่น ๆ ที่มีความสามารถในเรื่องนั้นดีกว่าหรือเพื่อการช่วยเหลือให้คำแนะนำในเรื่องของการบริหารโครงการสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3.2 การติดตามเป็นกระบวนการของการควบคุมดูแลให้งานโครงการดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสามารถควบคุมช่วงเวลาการปฏิบัติงาน (ให้เสร็จสิ้นตามเวลาที่กำหนด) และสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานโครงการได้ทันท่วงที่ไม่เกิดผลเสียหรือข้อบกพร่องต่องานโครงการในภาพรวมเมื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการในขั้นตอนสุดท้าย

2.2.3.3 การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากของการวางแผนเพราะการประเมินผลจะเป็นตัววัดและบอกให้ผู้บริหารสถานศึกษาผู้วางแผนรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับแผนทุกฝ่ายได้รู้ว่าแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานของสถานศึกษาซึ่งต้องใช้ทั้งกำลังคน กำลังแรงงานและค่าใช้จ่าย (งบประมาณ) นั้นเมื่อเสร็จสิ้นแผนแล้วผลที่ได้เป็นประการใดเป็นไปตามที่ คาดหมายและมุ่งหวังมากน้อยเพียงใดคุ้มค่าหรือไม่ควรดำเนินโครงการต่อไปควรหยุดหรือควร ปรับปรุงแก้ไขอย่างไรต่อไป การประเมินผลควรกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานโครงการเพื่อให้ ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารโครงการและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆได้รับทราบความเป็นไปของการดำเนิน โครงการสามารถตรวจสอบควบคุมและติดตามงานได้ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานจะสามารถปฏิบัติงานได้ ตามแผนมีความระมัดระวังและเตรียมพร้อมที่จะทำงานมากขึ้นเพื่อเตรียมรับการตรวจสอบการ ประเมินผลการปฏิบัติงานอันเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหาร ได้อีกประการหนึ่ง

สำหรับรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กันทั่วไปเรียกว่ารูปแบบ CIPP Model ของ Strufflebeam ที่มุ่งประเมินองค์ประกอบ 4 ประเภทของงาน โครงการได้แก่

C : Context	หมายถึงสถานะแวดล้อมหรือบริบท
I : Input	หมายถึงปัจจัยหรือทรัพยากร
P : Process	หมายถึงกระบวนการดำเนินงาน
P : Product	หมายถึงผลผลิตหรือผลลัพธ์ของงาน

การประเมินโครงการตามกระบวนการของสตัฟเฟิลบีมหรือที่เรียกว่า CIPP Model นี้มี ลักษณะเป็นการวิเคราะห์ระบบเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาว่าควรดำเนินโครงการนั้น ต่อไปหรือไม่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมอย่างไรหรือควรล้มเลิกโครงการนั้นหาก ผลสัมฤทธิ์ไม่ได้ตามเป้าหมายและเกิดผลกระทบในทางลบที่ชัดเจน

ดังนั้นสรุปได้ว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การวางแผนการบริหารงานวิชาการ 2) ยุทธศาสตร์การนำแผนการบริหารงานวิชาการสู่การ ปฏิบัติ 3) การนิเทศติดตามประเมินผลการบริหารงานวิชาการซึ่งล้วนแต่เป็นภาระงานสำคัญของการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทั้งสิ้นดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรกำหนดนโยบายการ ดำเนินการด้านวิชาการการชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันในนโยบายกับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุก คนการชี้แนะการอำนวยความสะดวกด้านงบประมาณด้านบุคลากรการนิเทศการติดตามให้แก่ บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้รับทราบอย่างทั่วถึง

2.3 ขอบข่ายของงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

งานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการเพื่อความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามลำดับความสำคัญผู้วิจัยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร 2) ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

2.3.1 การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นแม่แบบที่จะเป็นตัวชี้นำสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 53) กล่าวไว้ว่ามี 3 ประการ คือ

1. ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
3. หลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเช่นกำหนด เนื้อหา

กำหนดวัตถุประสงค์กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลเป็นต้น นอกจากนี้หลักสูตรยังทำให้ผู้บริหารมีแนวทางในการใช้หลักสูตร คือ

- 3.1 จะจัดและบริหารหลักสูตรอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

และ

- 3.2 จะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไรที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องของหลักสูตร (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์, 2539, น.1)

3.2.1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากชีวิตจริงของตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น.35) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาและผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการและต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

John and William (1979, p.7) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึง การจัดทำเอกสารเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือจัดทำใหม่รวมทั้งการจัดทำเอกสารอื่น ๆ สำหรับนักเรียน ด้วย

Glickman et al. (2001, pp. 344-345) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตร ของผู้บริหารดังนี้

1. นักเรียนควรเรียนรู้เรื่อง อะไรบ้าง
2. ควรจะลำดับขั้นตอนเนื้อหาของการเรียนอย่างไร
3. จะประเมินผลการเรียนของนักเรียน อย่างไรส่วนรูปแบบของหลักสูตรนั้นมีหลายประเภทเช่นหลักสูตรที่กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มีขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์
 - 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.3 กำหนดวิธีการ ประเมินผล

โดยสรุปหลักสูตรคือการจัดประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการเป็นการ กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จโดยต้องทำการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจสังคมการเมืองรวมถึงค่านิยมของสมัยนั้น ๆ และต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอผู้บริหารจึงควรมี ความเข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางของการจัดการศึกษา โดยหลักสูตรจะกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรการจัดหลักสูตร สารและมาตรฐานการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้และการวัดผลการเรียนรู้หลักสูตรจึงมี ความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างดีจึงสามารถจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนทุกคนและใช้เวลาทำงาน ร่วมกันในระยะแรกอย่างมาก เพราะจะเป็นการมองภาพรวมกว้าง ๆ นับตั้งแต่การตั้งหัวข้อเรื่องและ การพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการภายใต้หัวข้อเรื่องซึ่ง สิริพัทธ์ เจริญวิโรจน์ (2546, น.67-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถทำได้ง่าย ๆ และสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ภายในโรงเรียนคือขั้นเตรียมผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรม เชิงปฏิบัติ การเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสอนและการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ให้แก่คณะ ครูก่อนเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการและเห็นแนวทางใน การดำเนินการร่วมกันมีความเข้าใจตรงกันวางแผนเรื่องระยะเวลาในการพัฒนา หลักสูตรจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์งบประมาณที่จำเป็นเอกสารหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่มในขั้นที่ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการร่วมกันวางแผนเรื่องเวลาที่จะใช้ทำการสอน ในแต่ละหัวข้อเรื่องก่อนว่าจะสอนหัวข้อเรื่องละกี่วันเช่น 3 วัน 5 วันหรือกี่วันก็ได้แต่หากจัดสอน 5 วัน

คือวันจันทร์ถึงวันศุกร์จะทำให้สะดวกต่อการบริหารจัดการ เรื่องวันเวลาและง่ายต่อการจำส่วนการตั้งหัวข้อเรื่องคณะครูระดมสมองช่วยกันตั้งหัวเรื่องและควรมีจำนวนที่พอเหมาะกับจำนวนวันหรือสัปดาห์ที่สอนจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำหลักสูตรเดิมมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาตามสภาพความเป็นจริงและเพิ่มศักยภาพของนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีมีสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.3.1.2 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้หลายลักษณะ เช่น สถานศึกษาทุกขนาดที่มีความพร้อมด้านบุคลากรสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาได้เอง โดยนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบท/สภาพชุมชนและนักเรียน ส่วนสถานศึกษาที่มีบุคลากรน้อยสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมดำเนินการกับโรงเรียนที่มีอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันที่มีบริบท/สภาพใกล้เคียงกัน จากนั้นแต่ละโรงเรียนต้องนำหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาปรับเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนเอง

วิธีการใช้และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครูซึ่งจะทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากกว่าการนำหลักสูตรมาใช้โดยครูไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง 1) ระดับการพัฒนาหลักสูตรครูต้องเป็นคณะทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน 2) ระดับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรของครูซึ่งมีสามระดับคือระดับที่หนึ่งการรักษาสภาพเดิมของหลักสูตรคือการที่ครูสนใจและใช้หลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วระดับที่สองจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วระดับที่สามจะให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้และสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น (Glickman and et al. 2001, pp. 342-344) เมื่อผู้พัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะมาจากภายนอกหรือภายในโรงเรียนและหลักสูตรนั้นได้มีการกำหนดตายตัวไว้แล้วการพัฒนายังจะเป็นไปตามรูปแบบเดิมและถ้าเมื่อใดก็ตามที่หลักสูตรถูกเขียนโดยการวางหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกิจกรรมและแนวความคิดเข้ากับวัตถุประสงค์การพัฒนายังจะเป็นแบบดัดแปลงคือครูจะปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ที่กำหนดไว้นักเรียนควรรู้อะไรและพิจารณาดูว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการสอนของครูหรือไม่ถ้าไม่เหมาะสมก็ต้องปรับปรุงหลักสูตรใหม่ (Glickman et al., 2001, pp. 344-345)

โดยสรุปการนำหลักสูตรไปใช้เป็น การนำโครงสร้างแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพผู้บริหารจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างกระจ่างแจ้ง เพื่อให้สามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมบริบท/สภาพชุมชนและนักเรียน

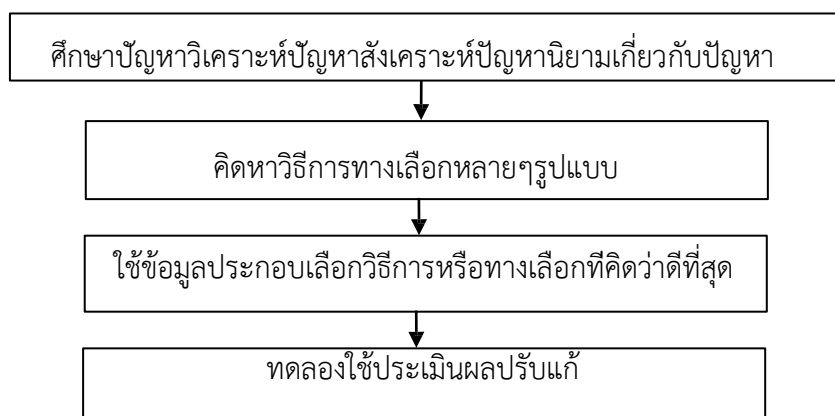
2.3.1.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

Taba (1962, p.312) ได้เสนอแนะขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1. สำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
 2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
 3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูจะต้องมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม
 4. จัดลำดับขั้นตอน แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอนให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอนให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 6. จัดระเบียบลำดับขั้นตอนและแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้
 7. กำหนดเนื้อหาสาระหรือ ประสบการณ์ที่ต้องการประเมินได้ว่ามี การเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่รวมทั้งกำหนด เกณฑ์การประเมินผลและวิธีการประเมินผล
- สงัด อุทรานันท์ (2532, น.314-346) ได้กล่าวถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร 8 ขั้นตอนคือ

1. จัดตั้งคณะทำงาน
2. ศึกษาสภาพ ข้อมูลพื้นฐาน
3. กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น
4. พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร กลางกับสภาพท้องถิ่น
5. ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลางหรือสร้างใหม่
6. ดำเนินการใช้หลักสูตร
7. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
8. ทำการปรับปรุงแก้ไข

Saylor and Alexander (1959, p.42) ได้นำแนวคิดของ Tyler and Taba ไปพัฒนาต่อเป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนแบบระบบดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 ลำดับขั้นของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนแบบระบบ

2.3.1.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนด้านการวัดผลประเมินผลด้านการวิจัย หลักสูตร

2) ครู/ศึกษานิเทศก์

3) ผู้บริหารโรงเรียน

4) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา/ผู้ทรงคุณวุฒิ

5) ผู้แทนของชุมชน/ท้องถิ่น (Armstrong, 1989, p.40) ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

2.3.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับการสอนและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตร

เป็นหัวใจของการเรียนการสอนเพราะหลักสูตรจะกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไรเพื่ออะไร ขณะเดียวกันโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วยกระบวนการใหญ่ ๆ 3 ประการคือ

1) การตั้งจุดมุ่งหมายจะมีการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2) การจัดเนื้อหาวิชาอุปกรณ์การสอนวิธีการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3) การวัดผลเพื่อดูว่าผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่และเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขถ้าไม่ตรงกับจุดมุ่งหมาย

ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจในเรื่องความมุ่งหมายของ หลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำหลักสูตรไปสู่การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรนี้ Niebuhr (1987,p.62) พบว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วยศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและธรรมชาติของหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการทดลองหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในขณะ Moore (2000, pp.218-229) พบว่าครูมีความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ในการเรียนการสอนสำหรับการพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ

สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายหลักการและโครงสร้างของหลักสูตร การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาการจัดทำ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ การบูรณาการเนื้อหาสาระการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของ นักเรียน

2.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3.2.1 ความหมายของการเรียนรู้ นักวิชาการได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ หลากหลายการเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องจากประสบการณ์เรามีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด รวมทั้งเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ของผู้เรียน

ลำดวน เกษตรสุนทร (2543,น.48) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมก่อนข้างถาวรอันเนื่องจากประสบการณ์เป้าหมายของการเรียนรู้ ต้องการให้ผู้เรียนดีเก่ง และมีความสุข

พะยอม วงศ์สารศรี (2545,น.70) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเนื่องจากประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นและพฤติกรรมที่ เปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเป็น พฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากผู้เรียนมีวุฒิภาวะหรือ ได้รับยาเสพติดหรือ อุบัติเหตุ

Cronbach (1973, pp.68-70) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้คือการแก้ปัญหา ซึ่ง จะต้องประกอบด้วย

1. สถานการณ์ (Situation) คือสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศ รอบตัวผู้เรียน
2. ลักษณะประจำตัวของบุคคลได้แก่ความสามารถความถนัดความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนของผู้เรียนอันจะมีส่วนช่วยให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จ
3. ความมุ่งหมาย (Goal) คือ การทราบจุดหมายของสิ่งที่จะเรียน

4. การแปลความ (Interpretation) เป็นการทำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่พบเพื่อช่วยให้เกิดการแก้ปัญหา

5. การกระทำ (Action) หมายถึงการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบหลังจากแปลความหมายแล้ว

6. ผลการปฏิบัติ (Consequence) คือผลที่ได้รับจากการกระทำถ้าเป็นผลดีก็สามารถจะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าผลที่ได้รับล้มเหลว บางคนอาจจะแก้ไขปรับปรุงวิธีการ ตอบสนองเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด หรือบางคนอาจจะล้มเลิกความหวังเดิม

โดยสรุปการเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์ และพฤติกรรมนั้นต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร

2.3.2.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.23)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนการสอน

6. อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

7. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนบิดา ตามศักยภาพจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่งมีความสุขโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติ การเรียนรู้ ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้ กระบวนการเรียนของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 55-57)

โดยสรุปแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญ สถานการณ์การประยุกต์ความรู้มาใช้จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติผสมผสาน ความรู้ต่างๆ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่สถานศึกษาต้องพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผู้สอนให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อบรมมือกับ บุคคลองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข

2.3.2.3 หลักการของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของชีวิตช่วยให้คนเราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตหรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับเราได้เหมาะสมดังนั้นคนเราจึงเรียนรู้อยู่เสมอ และต่อเนื่องตลอดชีวิตนักจิตวิทยาอาจารย์ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงของการศึกษา จึงให้ความสนใจเรื่องของการเรียนรู้เป็นอย่างมากเพราะชีวิตความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคนเรา จะเป็นไปในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542, น.10) แต่การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นครูต้องเป็นกัลยาณมิตรรักเมตตาเอาใจใส่ต่อ นักเรียนทุกคนดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอนโดยต้องมีการวางแผนการสอน ที่นำข้อมูลจากหลักสูตรความต้องการผู้เรียนชุมชนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญเน้นผู้เรียนให้ฝึกคิดปฏิบัติจริงแสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกันสอนเชื่อมโยงกับสภาพ ชุมชนและสิ่งแวดล้อม (สิงโต แก้วกัลยา, 2543, น.32-33) กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 33-38) ได้ให้แนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการ เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญ สถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ออกจากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง
3. ส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรมทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสม

4. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่นนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันหรือแบบอื่นๆตามความเหมาะสมและ

5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันตามความเหมาะสมนอกจากนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.8-9) ได้เสนอแนะวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

3. ส่งเสริม นิยรักการอ่านและยกระดับความสามารถในการอ่าน
4. สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นแบบ

5. ส่งเสริมและพัฒนาทางการศึกษาพิเศษโดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนร่วม
6. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาประสานสถานประกอบการชุมชน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

7. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วกรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแบบและมีประสิทธิภาพเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้11ขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความรู้ ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนและจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน

2. เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรขั้นพื้นฐานและจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. จัดการเรียนการสอนตาม แผนการสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงซึ่งผู้สอนต้องสื่อสารให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจเกิดความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียนตามแผนการสอนที่วางไว้

4. ประเมินผลการเรียนการสอนตามแผนการสอนและนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอน ของครู

5. รายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

6. ทำวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อนำผลวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน

7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของ
ผู้เรียน
8. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้าสังเกต รวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์อย่างหลากหลายสร้างสรรค์และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหา
คำตอบด้วยตนเอง
10. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน
11. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องโดยเน้น
การ ประเมินตามสภาพจริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549,น.45-51) ที่ได้กำหนดกระบวนการ
เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
4. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านกีฬา
5. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพของด้านการฝึกฝนกาย วาจาใจ

2.3.2.4 การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัด การศึกษาไว้
ว่าต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญ
ที่สุดดังนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้
ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ ของตนการจัดการเรียนรู้
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้ม
ีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณแล้วยังมุ่งพัฒนา ความสามารถทางอารมณ์โดย
การปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเองเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่นสามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง
ทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่
หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันการ
เรียนรู้จากธรรมชาติการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้คุณธรรมทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ไป
สอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการต่างๆข้ามกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมการบูรณาการเป็นการกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสามารถเดียวกันหรือ ต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจัดได้หลายลักษณะเช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนานมีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอนการบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น.21-22)

2.3.3 การวัดผลการประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

2.3.3.1 การวัดผลการประเมินและการเทียบโอนผลการเรียนถือว่าเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญซึ่งการวัดผลการประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสามารถรับรองการประเมินภายในและการประเมินภายนอกได้ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546, น.97-100) นอกจากนี้การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ยังเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่จะนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาการศึกษาระดับต่างๆ เพราะผลมาจากการวัดและการประเมินผลการศึกษาส่วนการเทียบ โอนผล การศึกษานั้นเป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนผู้มีความต้องการศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ ตาม วาระและโอกาสที่แตกต่างกันซึ่ง Noll (1965, pp.13-14) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการวัดผลและ ประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบและการหาข้อมูลของการทดสอบเพื่อนำมาตัดสินใจ ชัยเนตร ไวยคณี (2539, น.24-26) ให้ความหมายว่าการวัดผลเป็นการกำหนดค่าสิ่งที่ต้องการวัดเป็นจำนวนตัวเลขหรือ ปริมาณตามกฎที่วางไว้โดยใช้เครื่องมือวัดส่วนการประเมินผลเป็นการนำผลจากการ วัดมาตัดสิน คุณค่าโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.24-26) ได้กำหนด หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูล สารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของ ผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตาม ศักยภาพสถานศึกษาใน ฐานะรับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของ สถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไป ในมาตรฐานเดียวกันดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการ เรียนรู้ของผู้เรียนโดยประเมินความประพฤติพฤติกรรมกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการ หรือแฟ้มสะสมผลงานผู้ใช้การประเมินระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือผู้เรียนผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวิธีการและค้นหา ข้อมูลเกณฑ์ต่างๆที่จะสะท้อนให้เห็น ภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะทราบ ระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน

ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม สามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียนรวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ ตนเองได้ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียนสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด หลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3.3.2 การประเมินผลระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้นสถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้อรวมทั้งการนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นกรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนของกลุ่ม สารต่างๆสถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วย (กรมวิชาการ, 2545, น. 24-26) คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้แนวทางการประเมินที่ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ว่าการประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของ ผู้เรียนความประพฤติสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาและให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ ประกอบการพิจารณาให้การจัดสรรโอกาสการเข้ารับการศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่ง สอดคล้องกับบุญชู วัลย์เสถียร (2544, น.38) ที่ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินเพื่อ พัฒนาผู้เรียนว่าการวัดการประเมินผลมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนโดยพื้นฐานที่สำคัญคือให้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการศึกษา หลายประการและที่สำคัญที่สุดคือเน้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนการตัดสินใจเกี่ยวกับการ เรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบันซึ่งระบบสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนอันเป็นผลผลิตจากกระบวนการจัดการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพในการที่จะดำเนินการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาจึงต้องการปฏิรูประบบประเมินผลเพื่อเป็นวิถีที่ จะนำไปสู่ความเป็นเลิศหรือมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ

วัฒนาพรระงับทุกข์ (2541, น. 63-68) มีความเห็นว่าการวัดและประเมินแนวใหม่สามารถที่จะวัดและประเมินความสามารถ ของผู้เรียนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการเดิมเป็นวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับลักษณะการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพราะเป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนและยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาใช้ประกอบการ ตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีด้วยแนวทางการประเมินที่สำคัญมี 3 แนวทางคือ การประเมินจากสภาพจริงและการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน

การวัดผลและการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบแบบเดิมๆจึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิตที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงรวมทั้งไม่สามารถชี้ให้เห็น

พัฒนาการได้อย่างชัดเจนผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดผลและการประเมินผลที่จะให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านนั้นผู้สอนและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมิน ตามสภาพจริง (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ, 2542, น.10)

สุวิทย์ มูลคำ (2542, น.22-23) ให้ความหมายว่าการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึงการวัดผลและการประเมินผลกระบวนการการทำงานในด้านสมองหรือความคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่าง ตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำโดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอย่างไรและทำไมจึงทำอย่างนั้นการได้ข้อมูลว่า“เขาทำอย่างไร”และ“ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอนทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากรู้ในการเรียนรู้ต่อไป

2.3.3.3 การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันมีความสำคัญมากต่อการเรียนการสอนของนักเรียนเพราะจะเป็นการวัดว่านักเรียนที่เรียนมาแล้วมีความรู้มากน้อยเพียงใดจากที่เรียนมาและเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนักเรียนผ่านเกณฑ์หรือไม่ซึ่งภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้ชัดเจนจัดเครื่องมือในการประเมินให้เพียงพอและให้มีคุณภาพเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะวัดโดยยึดเกณฑ์การประเมินผลของทางราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหลักเป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนอีกด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลในลักษณะ ต่างๆ ดังต่อไปนี้คือการประเมินผลก่อนการประเมินระหว่างเรียนการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนเพื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่งหรือสิ้นสุดการเรียนปลายปี/ปลายภาคการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความและที่สำคัญการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการจำเป็นต้องมีเทคนิคต่างๆเช่นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีเทคนิควิธีการจัดการและประเมินผลหลากหลายวิธี ครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีใช้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาหรือรูปแบบการบูรณาการและเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นแบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ เน้นการฝึกปฏิบัติตาม กระบวนการรวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้การวัดและประเมินผลผู้สอนจึงต้องเลือกใช้ให้หลากหลายและดำเนินการควบคู่กันไปใน กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการวัดและประเมินผลเรียนรู้ให้ได้ ครบถ้วนทุกด้านให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่

คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรวิธีการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่การสังเกตการบันทึกประจำวันการตอบปากเปล่าการเขียนคำตอบหรือความเรียงการประเมินตนเองการประเมินกลุ่มการสัมภาษณ์เดี่ยว การสัมภาษณ์กลุ่มการใช้แฟ้มสะสมผลงานการให้คะแนนแบบรูปการสนองตอบการใช้ แบบทดสอบ (สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์, 2546, น.97-100)

ส่วนการเทียบโอนผลการเรียนถือเป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งแนวดำเนินการโอนผลการเรียนให้ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนดังนี้

1. ผู้ขอเทียบโอนขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาของสถานศึกษาใด สถานศึกษาหนึ่งโดยสถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียน เป็นนักเรียนหรือนักศึกษายกเว้นกรณีมีเหตุผลจำเป็น

2. จำนวนหมวดวิชารายวิชาจำนวนหน่วยการเรียนที่จะรับเทียบโอนและอายุของ ผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของ สถานศึกษา ทั้งนี้เมื่อเทียบโอนแล้วผู้ขอเทียบโอนต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนไม่น้อย กว่า1ภาคเรียน

3. ในกรณีมีเหตุจำเป็นระหว่างเรียนผู้เรียนสามารถแจ้งความจำนงขอไปศึกษาบาง รายวิชาในสถานศึกษาอื่นแล้วนำผลมาเทียบโอนได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร หลักสูตร และวิชาการของสถานศึกษา

4. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการเทียบโอนผล การเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คนแต่ไม่เกิน 5 คน

5. การเทียบโอนให้ดำเนินการดังนี้ 1) กรณีผู้ขอเทียบโอนมีผลการเรียนมาจาก หลักสูตรต่าง ๆ ให้นำหมวดวิชารายวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มา เทียบโอนผลการเรียนได้และพิจารณาให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับโอน

กรณีการเทียบโอนความรู้ทักษะและประสบการณ์ให้พิจารณาจากเอกสารหลักสูตร (ถ้ามี) โดยมีการ ประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและให้ระดับผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลการ เรียนของ หลักสูตรที่รับเทียบโอนสำหรับรายละเอียดของการเทียบโอนนั้น สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2550, น.1-30) ให้รายละเอียดว่าการเทียบโอนผลการศึกษาหมายถึงการนำผลการศึกษาและ การเรียนรู้ที่เป็นความรู้ทักษะและประสบการณ์จากการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยมา ประเมินเข้าสู่ หลักสูตรระดับใดระดับหนึ่งการเทียบโอนผลการศึกษาประกอบด้วย 1) การเทียบระดับ การศึกษาและ 2) การเทียบโอนผลการเรียนการเทียบระดับการศึกษาหมายถึงการกำหนดความเท่า เทียมกันของมาตรฐาน การศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบหรือ

การนำผลการเรียนรู้ที่ได้ จากการศึกษาตามอรรถาธิบายมาประเมินเพื่อให้ได้หรือสำเร็จระดับการศึกษา ระดับใดระดับหนึ่ง

การเทียบโอนผลการเรียนหมายถึง การนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ทักษะและ ประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดจากการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอรรถาธิบายที่ได้สั่งสมไว้มา ประเมิน เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษาโดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ ผู้เรียน สะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษา เดียวกัน หรือไม่ก็ตามรวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอรรถาธิบายการฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์ การ ทำงาน

นอกจากนี้ระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนจะระบุเรื่อง การเทียบโอน ผลการเรียนไว้เป็น 1 หมวดการเทียบโอนผลการเรียนเป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ทักษะและ ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอรรถาธิบาย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

แนวทางดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการดังนี้ 1) ผู้ขอเทียบโอนต้องขึ้นทะเบียน เป็นนักศึกษาหรือนักเรียนของสถานศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่ง 2) จำนวนสาระการเรียนรู้ รายวิชาจำนวน หน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนและอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนให้อยู่ใน คุลยพินิจของสถานศึกษา เมื่อเทียบโอนแล้วต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่จะเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน 3) การเทียบ โอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนผล การเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คนแนบปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการที่กำหนดไว้แล้วดังตัวอย่างการ กำหนดโครงสร้างคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2

ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน

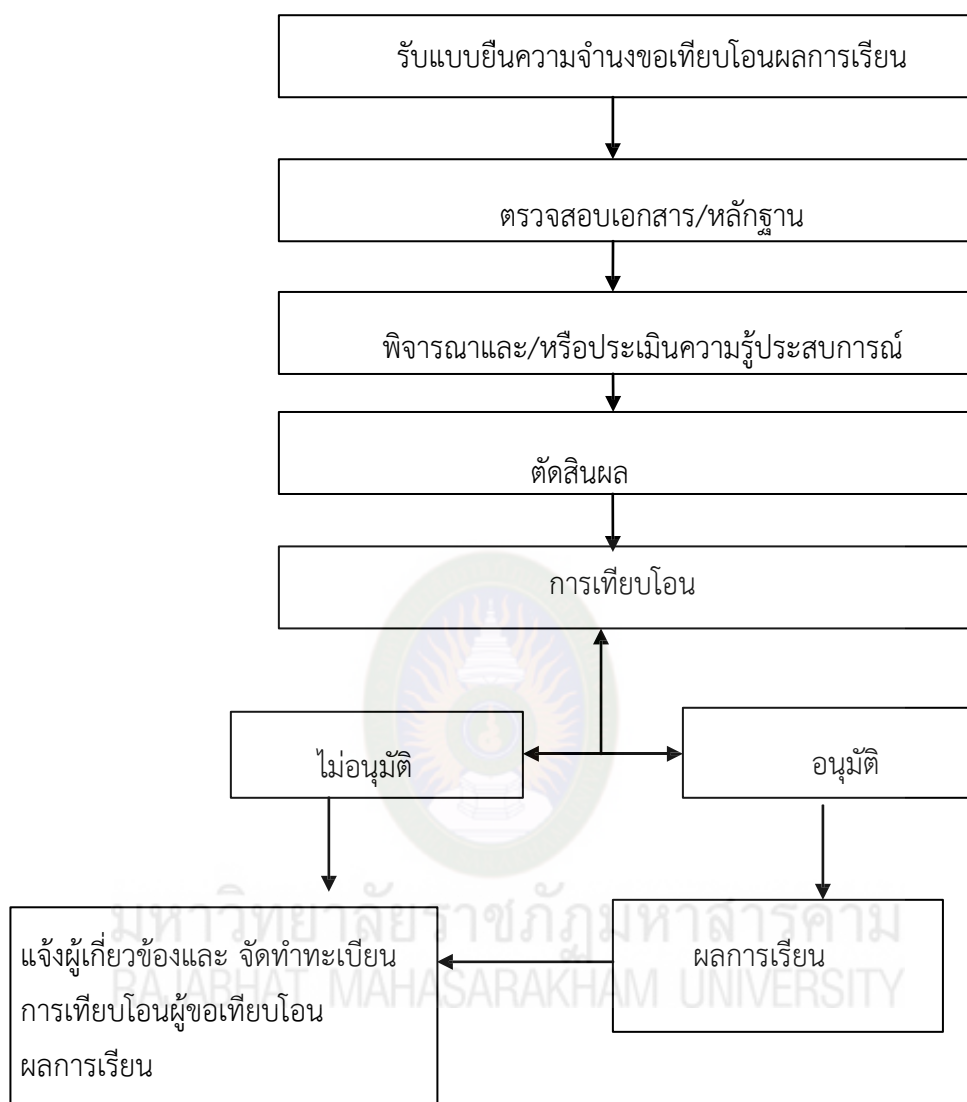
รูปแบบ	โครงสร้าง
1	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน - หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา) กรรมการ หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 หรือ 4) ที่เปิดสอนใน สถานศึกษา - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผลกรรมการและเลขานุการ
2	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน - หัวหน้าระดับระดับที่เทียบโอน กรรมการ - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล กรรมการและเลขานุการ

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

รูปแบบ	โครงสร้าง
3	คณะอนุกรรมการแต่ละหมวดวิชาหรือแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (จำนวน 5-8 ชุด)
4	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน - หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา) กรรมการ หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 หรือ 4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล กรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการแต่ละรูปแบบการจัดการศึกษา (ในระบบนอกระบบตามอัธยาศัย) จำนวน 3 ชุด - เลขาธิการและ/หรือผู้แทนชุมชนและ/หรือผู้แทนหน่วยงานเฉพาะที่มีความรู้ด้านการจัด การศึกษาในแต่ละรูปแบบเป็นประธานกรรมการกรรมการและ

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจะต้องดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนโดยยึดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนที่กำหนดไว้เป็นสำคัญการดำเนินงานอาจมีกรณีเฉพาะ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติการตัดสินดำเนินการใด ๆ ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติที่กำหนดควรตัดสินดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการและบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อการ ปรับปรุงจัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจนและครอบคลุมต่อไปการดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียนอาจดำเนินการตามสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน



ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยต้องดำเนินการบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาแสดงดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนกำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอน ผลการเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน

2. การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนประกาศแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผล การเรียน
ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียนจัดทำทะเบียนผู้ขอ เทียบโอนผลการ
เรียน แจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ขอเทียบโอน

3. การกำกับติดตามประเมินและรายงานผลการดำเนินงานกำกับติดตาม การดำเนินงานอย่าง
ต่อเนื่องสม่ำเสมอ กำหนดช่วงเวลาการกำกับติดตามจัดทำรายงาน ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาต้อง
กำหนดบทบาทของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนให้ ชัดเจนและครอบคลุมหน้าที่ที่
ต้องปฏิบัติโดยอาจะมีแนวทางในการกำหนดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2.3

(ต่อ)

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน

ผู้รับผิดชอบ	บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน
1. คณะกรรมการสถานศึกษา	- รับทราบผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน
2. หัวหน้าสถานศึกษา	- แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน - อนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน
3. คณะกรรมการเทียบโอนผล การ เรียน	- จัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน - กำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - จัดทำหรือจัดหาเครื่องมือในการประเมินความรู้ทักษะและประสบการณ์ ของผู้เทียบโอนผลการเรียน - ประเมินความรู้ทักษะประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - ตัดสินผลการเทียบโอนผลการเรียนและนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อ อนุมัติการเทียบโอนผลการเรียน - ประเมินผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนและจัดทำรายงานผล ดำเนินงาน
4. งานทะเบียนวัดผล	- ประสานงานการเทียบโอนผลการเรียน - บันทึกผลการเทียบโอนผลการเรียน - พิจารณารวบรวมเอกสาร/หลักฐานทางการศึกษาระดับที่ผู้เรียนมีความ ประสงค์ขอเทียบโอนผลการเรียนไปยังสถานศึกษาอื่นและตามคำร้องของ สถานศึกษาที่รับโอน - ออกเอกสารในแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียนตามที่มีผู้ร้องขอ

รูปแบบและวิธีดำเนินงานผลการเรียนรู้ของผู้เทียบโอนอาจเกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับการศึกษาในระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย สามารถจำแนกออกเป็นการศึกษาในลักษณะต่างๆได้แก่การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้นหลักสูตรเฉพาะ การศึกษาที่จัดโดยครอบครัวศูนย์การเรียนการฝึกฝีมือรวมทั้งประสบการณ์ การทำงานจากแรงงานไทย ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำมาสรุปแนวทางการพิจารณา เทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่ การศึกษาในระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีการให้จำหน่าย การให้ผลการเรียนการบันทึกผล การเรียนและการคิดผลการเรียนเฉลี่ยได้ดังนี้

- 1) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 2) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 3) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษา ในระบบ
- 4) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนการศึกษา หลักสูตรระยะสั้นหลักสูตรเฉพาะการฝึกอาชีพประสบการณ์การทำงานเข้าสู่การศึกษา ในระบบ
- 5) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่ การศึกษาในระบบสถานศึกษาเดิมหมายถึงสถานศึกษาที่นักเรียนได้เรียนมาก่อนและมีผลการเรียนที่จะ นำมาขอรับการเทียบโอนสถานศึกษาใหม่หมายถึงสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนเป็นสถานศึกษา ที่ นักเรียนประสงค์จะเข้าศึกษาต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโดยสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานเพราะสอดคล้องกับ หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ที่เน้นการวัด และประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนและจากงานวิจัยดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของ การวัดและประเมินผลตรงตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนคือผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชานั้นๆตลอดจนครูผู้สอนสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของ ตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอาทิเช่น สำลี ทองธิว (2541, น.65-82) ศึกษาเรื่องการพัฒนา กระบวนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานการสอนอ่านของนักเรียนมีประถมศึกษาและเพื่อพัฒนาการ ทางวิชาชีพครูพบว่าหลังจากใช้ขั้นตอนของแฟ้มสะสมงานครบทุกขั้นตอนสามารถนำไปใช้วิธีการสอน แบบใหม่ๆได้เป็นจำนวนมากขึ้นนักเรียนเกิดจินตนาการมากขึ้นหลังจากใช้กระบวนการเรียนการสอน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน Hillyer (1993, p.446) ศึกษาเรื่องผลกระทบแฟ้มสะสมงานต่อการประเมิน ตนเองในการอ่านพบว่าแฟ้มสะสมงานมีผลต่อความสามารถทางการเรียนจากการประเมินตนเองส่วน Baker (1999, น.385) วิจัยเรื่องผลของการสอนเรียงความและเจตคติที่มีต่อการเขียนโดยใช้การวัด

และประเมิน ด้วยแฟ้มสะสมงานพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติที่สูงขึ้นต่อวิชาภาษาไทย

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล และเทียบโอนการเรียน หมายถึง การกำหนดกรอบ ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล การนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน

2.3.4 การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาครูอาจารย์ในด้านวิชาการและช่วยให้งานวิชาการ ก้าวหน้ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเนื่องจากการบริหารและการจัดการในเรื่องใด ๆ จะเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลตรวจสอบแนะนำช่วยเหลือ คอยให้บริการปรับปรุง แก้ไขอยู่ตลอดเวลาบางส่วนนี้เกิดจากการนิเทศการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาจึงต้องแปร เปลี่ยนไปตามระบบการศึกษาเช่นหลักสูตรการจัดและดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูอาจารย์ใน สถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่ (ธีรพล ขยันการนาวิ, 2547, น.34)

2.3.4.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของครูให้มี ประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งมีนักร การศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

Good (1973, น. 574) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษา เป็นความ พยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยให้คำแนะนำครูให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู

Goldhammer et al. (1980, p.13) ได้สรุปจากคำจำกัดความการนิเทศไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือผู้นิเทศที่จะกระตุ้นให้ครูหรือครูแนะแนวในสถานศึกษาได้มีการ พัฒนาในการที่จะนำวิธีการสอนสื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสาร ปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหาช่วยเหลือครูในด้าน ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

Mark et al. (1978, p.14) ให้ความหมายว่าการจัดการนิเทศศึกษานั้นมี ความสำคัญอยู่ที่ประสิทธิภาพในการพัฒนาและ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมและ ส่งผลในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพความที่พึงประสงค์

Harris (1993, p.13) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่บุคลากรใน โรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการ เรียนการสอนในโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพด้านการสอนเป็นสำคัญ

Glickman (1990, p.6) ให้ความหมายว่าการ นิเทศการศึกษาเป็นเรื่องของงาน กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542, น.2) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและ บุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียนให้เต็ม ศักยภาพ

เมตต์เมตต์ การ์ณจิต (2543, น.54) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำปรึกษาชี้แนะแนะนำและให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่วางไว้

โดยสรุปการนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถมีความเชื่อมั่นสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน ด้านการจัดการศึกษา

2.3.4.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของโลกยุคปัจจุบันทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจการเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ๆ การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อ ระบบการศึกษาและระบบโรงเรียนเป็นอย่างมาก

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 86-87) ได้สรุปความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการศึกษาเมื่อสังคมมีการ เปลี่ยนแปลง การศึกษาก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วยต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาให้มี เนื้อหา สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมอยู่เสมอความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอย่างไม่หยุดยั้งทำให้ แนวความคิดเรื่องการเรียนการสอนมีการพัฒนาตลอดเวลาจนมีการคิดค้นแนวทางใหม่ที่มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอผู้บริหารและผู้นิเทศต้องมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพื่อจะได้ช่วยเหลือเผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ให้ ครูผู้สอนได้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศช่วยให้เกิดมาตรฐานการศึกษาเพราะเป็นการ ควบคุมดูแลระบบการศึกษาและการเรียนการสอนในโรงเรียนเมื่อพบข้อบกพร่องก็มีการช่วยเหลือ แนะนำแก้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ จนได้มาตรฐานตามที่ต้องการ

2. การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบโรงเรียนเนื่องจากการศึกษายังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากรสิ่งอำนวยความสะดวกรวมถึงกระบวนการศึกษาทั้งหมดการนิเทศช่วยให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นและสิ่งที่คืออยู่แล้วการนิเทศจะช่วยพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาและการเป็นผู้นำจึงต้องมีการแนะนำช่วยเหลือด้วยการนิเทศ การศึกษา

ยังไม่พร้อมในเรื่องดังกล่าวนักเรียนมีปัญหาในด้านการเรียนจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือแนะนำมีกิจกรรมหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้นอยู่เสมอ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ต้องเร่งรัดการดำเนินงานตามแนวทางของหลักสูตรใหม่ทำให้ต้องใช้การนิเทศเข้ามาช่วยในการทำความเข้าใจตลอดจนเสนอแนวทางในการดำเนินงานแก่บุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรต่อไป

นอกจากนี้ วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ (2542, น.87) ได้สรุปความจำเป็นที่ จะต้องมีการนิเทศการศึกษาเนื่องจากเหตุผลสำคัญดังนี้ 1) สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะการศึกษา จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมด้วยการนิเทศการศึกษาจะ ช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 2) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้งแม้แนวคิดเรื่องการเรียนรู้การสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลาการนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ 3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะจึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง 4) การศึกษาของประเทศไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้จะต้องมีการ ควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษาจะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเพราะจะต้องพัฒนาบุคคลเพื่อความผาสุกของมนุษย์ส่วนร่วมยิ่งบุคคลที่จะต้องพัฒนานั้นเป็นเด็กอยู่ในวัยเยาว์เท่าใดงานนิเทศยิ่งเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่านั้น

Briggs and Justman (1952, pp. 130-141) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้

4 ข้อคือ

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ (Professional Leadership)
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู (Aid Teacher's Growth)
3. เพื่อการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น (Improvement of Teaching)
4. เพื่อการส่งเสริมและแนะนำคณะครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน

และประชาชน

Good (1973, p.574) จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ว่าเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนจะเป็นการ กระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุง จุดประสงค์การสอนสื่อการสอนวิธีสอนและประเมินผลการเรียน

Gwynn (1974, pp.27-31) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดี ยิ่งขึ้น
2. ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
3. ช่วยเหลือครูในการจัดหาและเลือกสื่อการสอน

4. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงวิธี สอน
5. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครูคนอื่นๆ
6. ช่วยเหลือครูในการประเมินผลการเรียน
7. ช่วย กระตุ้นครูให้รู้จักประเมินผลการทำงานและความก้าวหน้าของตนเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้ รับ ผลสำเร็จมีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน
9. ช่วยเหลือให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม
10. เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานและความก้าวหน้าของโรงเรียนแก่ ชุมชน

ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาครูทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพคือช่วยให้ครูมีความเข้าใจ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในด้านหลักสูตรด้านระเบียบวิธีการสอนด้านการประเมินผลและการประมวลความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญาให้เกิดแก่ผู้เรียน Harris (1993, pp.318-319)ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการนิเทศการศึกษา 4 ประการดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนซึ่งเป็นการพัฒนาให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางานการนิเทศการศึกษาให้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมี จุดมุ่งหมายที่จะพัฒนา งานซึ่งได้แก่การสอนนั่นเอง
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์การสร้างประสานสัมพันธ์นั้นเป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตามซึ่งไม่ใช่เป็นการทำภายใต้การถูกบีบบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างขวัญและกำลังใจนั้นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศทั้งนี้เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงานหากการนิเทศไม่สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้วการนิเทศก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

โดยสรุปการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาตนเองของครู การพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าสร้างเสริมหรือบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติแก่ครูการสร้าง ความมั่นใจในการคิดและการปฏิบัติงานของครูสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ โรงเรียนประสบผลสำเร็จนั่นเอง

2.3.4.3 หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะ ทำการนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน

Justman (1952, pp.130-141) ได้ เสนอหลักการนิเทศสำหรับผู้บริหารดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
2. การนิเทศ การศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริมและการสร้างสรรค์
3. การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
4. การนิเทศการศึกษาควร ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
5. การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
6. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษาคือ หาทางช่วย ให้เด็กเกิดความรู้ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา
7. การนิเทศการศึกษาจะต้อง เกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอุ้นให้แก่ครูและการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ
8. การนิเทศการศึกษาเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่
9. การนิเทศการศึกษาควรเป็น การส่งเสริมความก้าวหน้าและความพยายามของครูให้สูงขึ้น
10. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการ ส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัยทัศนคติและข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
11. การนิเทศการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นทางการให้มากควรทำง่าย ๆ
12. การนิเทศการศึกษาควรใช้ เครื่องมือและกลวิธีง่าย ๆ
13. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล
14. การนิเทศ การศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง

Wiles (1975) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับครูทุกคนและทำให้เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากเขา
2. แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม
3. หาโอกาสพบปะ สังสรรค์เป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ

4. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมให้มี ความคิดริเริ่ม
5. เป็นมิตรไมตรีกับบุคคลทั่วไป
6. ปรึกษากับหมู่คณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อัน จะพึงมี
7. พิจารณาสภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิกอื่นที่จะซักถามสัมภาษณ์หรือให้ คณะครูเสนอปัญหา ที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน
8. หากศึกษานิเทศก์กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาหมู่คณะย่อมเป็นเช่นนั้น
9. บทบาทการนาของศึกษานิเทศก์คือการประสานงานและการช่วยเหลือ ทางวิชาการ
10. ฟังมากกว่า พูด
11. การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก
12. วางแผนปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้
13. ตำแหน่งที่มีได้ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความ เป็นมิตรไมตรีกับหมู่คณะต้องชะงักงัน
14. พยายามให้ประสบการณ์ด้านความสามารถต่างๆของครูอาวุโสให้เกิด ประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด
15. ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์
16. เอาใจใส่รู้งานในหน้าที่ดี
17. สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก
18. สำนวญและปรับปรุงงานตนเองอยู่เสมอ
19. มีความรับผิดชอบปลูกฝังความ รับผิดชอบให้แก่หมู่คณะ

หลักการนิเทศจะเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศการสอน จะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพผู้ดำเนินงานจะต้องยึดหลักการในการ ทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรคือ 1) การปฏิบัติงานตามหลักการทางวิทยาศาสตร์โดย ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบครอบคลุมถึงวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ การ วางแผนการนิเทศการปฏิบัติการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้ 2) การปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตย เคารพใน ความแตกต่างระหว่างบุคคลร่วมกันคือนักเรียนการนิเทศในสถานศึกษามีความมุ่งหมาย เกี่ยวกับ ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาคือเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (Wiles, 19675, pp.35-36)

2.3. 4.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศ (Process of supervision) เป็นขั้นตอนในการดำเนินงาน

และการปฏิบัติงานการนิเทศอย่างมีระบบมีการประเมินสภาพการทำงานการจัดลำดับงานที่ต้องทำการออกแบบงานการประสานงานตลอดจนการอำนวยความสะดวกไปการนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องมีกระบวนการในการนิเทศภายในเพื่อเป็นแนวปฏิบัติและมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติได้มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในไว้ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2532,น.84-87) ได้พัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง มีขั้นตอน ใด และจะทำการอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing-D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะคือ 1) การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับ 2) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูงและ 3) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศในเรื่องวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศในเรื่องวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไรแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

การดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้องการหากบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการนิเทศได้สิ้นสุดแล้วหากต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็จะต้องดำเนินการตั้งแต่เริ่มวางแผนการนิเทศจนถึงขั้นประเมินผลการนิเทศทำในลักษณะเช่นนี้จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

Harris (1993, pp.14-15) ได้นำแนวความคิดของAllenเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปมาเสนอใช้กับการนิเทศการศึกษาประกอบด้วยกระบวนการหลัก 5 ประการที่เรียกด้วยอักษรย่อว่า“POLCA”ดังนี้

1. Planning Processes (P) หมายถึงการวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่าจะทำอย่างไรกำหนดจุดมุ่งหมายของงานพัฒนาวิธีดำเนินงานกำหนดงานที่จะดำเนินงานการคาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางโครงการกระบวนการเกี่ยวกับวางแผนมีดังนี้

1.1 การคิด (Thinking) การคิดแผนงานที่จะทำในอนาคตตามลำดับก่อนหลัง

1.2 จัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อให้แผนงานง่ายต่อการปฏิบัติ กำหนดวันเวลาสถานที่ให้แน่นอน

1.3 การทำโครงการ (Programming) เป็นขั้นนำแผนงานไปปฏิบัติ

1.4 แผนงานที่ดีนำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) การกะประมาณการอย่างดีย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงานได้

1.5 ปรับปรุงการทำงานแผนการให้ดีขึ้น (Developing Procedures) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้น หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. Organizing Processes (O) หมายถึงการจัดโครงสร้างของการดำเนินงานโดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงานสร้างความสัมพันธ์ของงานแบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงานมอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่และการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้ง คนและวัสดุ อุปกรณ์กระบวนการจัดโครงสร้างมีดังนี้

2.1 จัดจำแนกหน้าที่ (Distributing Functions) เพื่อมิให้งานสับสนงานซ้อนงานควรจำแนกลักษณะงานให้เด่นชัด

2.2 การประสานงาน (Coordinating) สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน

2.3 ชี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources Allocating) การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนอำนวยความสะดวก

2.4 จัดให้มีความสัมพันธ์ (Establishing Relationship) มีความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศ

2.5 เป็นตัวแทน(Delegating)งานของศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการศึกษามีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้านบริหารด้านวิชาการด้านวิทยากรและด้านการประสานงาน

3. Leading Processes (L) หมายถึงบทบาทในฐานะผู้นำที่ดำเนินการการวินิจฉัยสั่งการการคัดเลือกตัวบุคคลการให้คำปรึกษาแนะนำกระตุ้นให้บุคคลทำงานลงมือปฏิบัติงานการสาธิตในการปฏิบัติงานการติดต่อสื่อสารกระบวนการนำมีลักษณะดังนี้

- 3.1 นำในการตัดสินใจ (Decision-making) แต่การตัดสินใจนั้นจะต้องมาจากหมู่คณะเป็นสำคัญ
- 3.2 ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ
- 3.3 แรงจูงใจ (Motivation) การรักษาแรงจูงใจให้คงทนถาวรด้วยการตอบสนองความต้องการการเข้าใจกันการเอาใจใส่
- 3.4 การสื่อความหมาย (Communicating) การใช้ความสามารถในการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของผู้นิเทศเป็นสำคัญ
- 3.5 การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยากาศในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะของผู้นำหากศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีใจ กว้างขวางยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้ครูอยากจะทำอะไร อะไรใหม่ ๆ
- 3.6 การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิตคือการนำเผยแพร่ทางวิชาการ
4. Controlling Processes (C) หมายถึงการควบคุมการปฏิบัติงานดำเนินงานโดยการพิจารณาขอบข่ายงานให้เหมาะสมในด้านต่าง ๆ พิจารณาลงโทษมีการแก้ไข ทันทันที่เมื่องานผิดพลาดการให้บุคลากรออกจากงานการตักเตือนและการกำหนดระเบียบในการ ปฏิบัติงาน กระบวนการควบคุมมีลักษณะดังนี้
- 4.1 ทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective Action) เมื่อ ทราบข้อบกพร่องข้อผิดพลาดของครูศึกษานิเทศก์จะใช้เทคนิคแก้ไขข้อบกพร่องนั้นซึ่งเป็นไปเพราะครู มีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการความร่วมมือในด้านนี้มาจากน้ำใสใจจริงมิใช่จากการใช้อำนาจบังคับ
- 4.2 ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในกรณีที่มีการกระทำถูกต้องหรือการเรียนการสอนดำเนินไปอย่าง มีประสิทธิภาพศึกษานิเทศก์ย่อมช่วยให้กิจการนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น
- 4.3 การกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงานร่วมกับบุคคลหลายประเภท ควรยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งบุคคลบางคนยอมง่ายต่อการแนะนำแต่บางคนอาจจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกวดขัน จึงจะยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับปรุงตัวเอง
5. Assessing Processes (A) หมายถึงการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยการประเมินผลการปฏิบัติงานวัดผลการปฏิบัติงานวิจัยผลการปฏิบัติงานดังนี้ 1) พิจารณา ผลงาน (Judging Performance) ประเมินค่าผลงานว่าดี-เลวประการใด 2) วัดผล (Measuring Performance) ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงาน

โดยสรุปกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยตลอดเริ่มจากการศึกษาข้อมูลการวางแผนการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลและประสิทธิภาพสูงสุด

โดยสรุปการนิเทศภายในสถานศึกษาเริ่มมีการปฏิบัติกันมากขึ้นจากผลการดำเนินงานการนิเทศภายในมีปัญหาและอุปสรรคในด้านต่อไปนี้เป็นผู้นิเทศขาดทักษะและความรู้ในการนิเทศการนิเทศไม่ตรงตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ ขาดรูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานไม่มีการนำเอาผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนสภาพการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้รับการนิเทศมีความต้องการในการนิเทศสูง การไม่ยอมรับซึ่งกันและกันครูมีภาระมากไม่มีเวลาดำเนินการอย่างชัดเจนในปัจจุบัน กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงยังไม่สามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรได้มีการศึกษาและพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อจะได้รูปแบบที่สอดคล้องกับภารกิจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามขนาดที่แตกต่างกันต่อไป

2.3.4.5 ขอบข่ายและกิจกรรมของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจนส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา Neagley and Evans (1964, p.106) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนว่าประกอบด้วยงานต่าง ๆ 11 ประการดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคนหรือทั้งกลุ่มได้แสดงความสามารถออกมาอย่างอิสระ และ ปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2) ทำงานกลุ่มสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญา ที่ตั้งไว้ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3) พัฒนาการสอน

4) พัฒนาหลักสูตร

5) ดูแลโครงสร้าง การนิเทศการนิเทศภายในโรงเรียนให้ดำเนินการไปด้วยดี

6) ดำเนินการวัดผลและประเมินโครงการทั้ง ระบบ

7) ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอน

8) รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครู ประจำการในโรงเรียน

9) แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครูและบุคลากร

อื่น ๆ

10) จัดดูแลอำนวยความสะดวกเช่นอุปกรณ์หนังสือและแหล่งวิชาการ

11) ช่วยให้มีการ พัฒนาเทคนิคการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ ในท้องถิ่น
Good (1973, p.574) ได้กำหนดงานนิเทศไว้ 6 ประการคือ

1. การช่วยเหลือครูในการเลือกและปรับปรุงจุดประสงค์ของการสอน
2. การช่วยเหลือ ครูในการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน
3. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้วิธีสอน
4. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้สื่อการสอน
5. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและ ปรับปรุงการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงวิธีการประเมิน ผลการเรียนรู้

การสอน

Harris (1993, น.338) ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาออกเป็น10ประการ

1. การพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับ สภาพการณ์ทั่วไปซึ่งมีองค์ประกอบเช่นเค้าโครงหลักสูตรการนำไปใช้กับบุคคลระดับไหนโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ (Maturity)

2. การจัดระบบการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) คือการจัดดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้จัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) คือการสรรหาการคัดเลือกการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing Facility) คือการวางแผนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งจัดอาคารประกอบต่าง ๆ และการพัฒนาคุณลักษณะของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เหมาะสม

5. การจัดการวัสดุ อุปกรณ์การสอน (Providing Materials) การตรวจสอบคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ว่ามีความปลอดภัย มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ (Arranging for In- service Training) คือการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครูเพื่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานอันจะส่งผลให้ ครูมีความก้าวหน้าและเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น

7. การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation) คือการให้ ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่ครูใหม่

8. การจัดบริการพิเศษแก่ครู (Special Services) คือการจัดบริการแก่ครูเพื่อสนองจุดมุ่งหมายหลักของการสอนในโรงเรียน ได้แก่ การจัดบริการที่สัมพันธ์กับเป้าหมายในการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยการเลือกโครงการที่เหมาะสม ที่สุดที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนมิให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

9. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relations) คือการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจที่ดี ต่อกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น การแจ้งข่าวทางการศึกษา การขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากชุมชน การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่าง ๆ

10. การประเมิน (Evaluation) คือ การวางแผนจัดระบบการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อหา ข้อบกพร่องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

โดยสรุปขอขยายและกิจกรรมการนิเทศมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแนะนำครู โดยพิจารณาคัดเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลใน การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้วิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า เกิดการประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป

2.3.4.6 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา

Adams and Dickey (1953, p.4) ได้เสนอแนวคิดลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้ ประการแรกการที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษาในระดับที่สูงกว่าโรงเรียนเป็นผู้มา นิเทศภายในโรงเรียนจัดว่าเป็นการนิเทศที่มาจากภายนอกประการที่สองการที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือ ครูคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับครูคนอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนของโรงเรียนลักษณะนี้ถือว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประการที่สองนี้ถ้าเกิดขึ้นในโรงเรียนทุกแห่งอาจถือได้ว่างานนิเทศการศึกษานั้นได้บรรลุถึงเป้าหมายตามอุดมคติแล้ว

Neagley and Evans (1964, pp.105-106) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ร่วมกับครูในโรงเรียนโดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนมีการตั้งคณะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและใช้ประโยชน์จากคณะนี้ นอกจากนี้ต้องอำนวยความสะดวกให้ คณะครูในการทำงานรวมทั้งช่วยให้มีการพัฒนาการศึกษาในชุมชนโดยการพัฒนาครูประจำการของโรงเรียน

Jeran (1975, pp.694-695) ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถด้านการจัดการในการทำงานรู้จักจัดกลุ่มในการทำงานและประเมินผลในการทำงานทั้งนี้เป็นรายบุคคล และรายกลุ่มรวมทั้งต้องมีการพบปะเพื่อนครูเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาใน การเรียนการสอนซึ่งผู้บริหารควรเป็นผู้ริเริ่มในการปรับปรุงและแนะนำเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ด้วย

Lucio and Mcneil (1979, pp.23-25) ได้เสนอแนะหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศ การศึกษาไว้ดังนี้คือต้องมีการวางแผนร่วมกับคณะครูและให้คำปรึกษาแก่ครูทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ในการกำหนดนโยบายเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บริการและประสานงานในการทำงานรวมทั้ง การทำวิจัยเพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงาน เพราะผู้บริหารโรงเรียนอาจเรียกได้ว่าเป็นศึกษานิเทศก์ของโรงเรียนอีกตำแหน่งหนึ่ง

Spears (1985, p.49) กล่าวไว้ว่าเพราะผู้บริหารต้องทำหน้าที่ควบคู่ไปด้วยในขณะเดียวกัน เนื่องจากหน้าที่ของผู้บริหารทั้งสองประการนี้ไม่สามารถแยกจากกันได้

Glickman (2001, p.9) พบว่าคุณสมบัติที่ควรมีของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศ ภายใต้นั้นต้องมีทักษะด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้มนุษยสัมพันธ์และเทคนิควิธี การนิเทศภายในสถานศึกษามี หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพสมตามจุดมุ่งหมายต้อง ดังนี้

1. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาคือผู้บริหารโรงเรียนโดยความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน
2. การนิเทศภายในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศ
3. การนิเทศภายในสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูและของโรงเรียนและสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู
4. เป้าหมายสำคัญในการนิเทศคือการส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจหลักคือการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหรืออาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาคือการ สร้างครูมืออาชีพ

Lovell and Wiles (1975, p.32) ได้เสนอแนะข้อที่ผู้บริหารต้องพิจารณาในเรื่อง ความรู้ความสามารถในการนิเทศ4ประการคือ

1. ความรู้เกี่ยวกับตัวครูที่รับการนิเทศ
2. สภาพสังคม และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเช่นบรรยากาศขององค์การ ความคาดหวังของครูการให้รางวัล และผลตอบแทนต่าง ๆ เป็นต้น
3. ความรู้ในเรื่องทักษะการแก้ปัญหา
4. ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเช่นการสื่อสารแรงจูงใจภาวะผู้นำสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้นิเทศแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติงานได้

โดยสรุปการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ จัดให้มีขึ้นในโรงเรียนเพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้การนิเทศการศึกษายังเป็นกลไกสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและภายนอกดังนั้นผู้บริหารจึงต้องปฏิบัติภารกิจการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งได้แก่การช่วยเหลือครูโดยตรงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพครูการพัฒนากลุ่มและการวิจัยในชั้นเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งในการดำเนินการตามภารกิจการนิเทศดังกล่าวจะช่วยให้การปฏิบัติภารกิจการนิเทศดำเนินไปอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

2.3.5 การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.3.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

ในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการในเชิงคุณภาพโดยมีการประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญที่เสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดรับกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยความมั่นใจนี้ ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาข้อเท็จจริงหลักฐานเชิงเหตุผลเป็นสำคัญการประกันคุณภาพเป็นการสร้างความมั่นใจโดยมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมานอกจากนี้ยังมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผนออกแบบและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

Sallis (1996, p.19) กล่าวว่า การที่จะกำหนดความหมายในเรื่องคุณภาพจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับคุณภาพ 3 แนวคิด คือ การควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพและการบริหารจัดการทั้งระบบซึ่งได้อธิบายไว้ว่าการควบคุม คุณภาพ (Quality Control) เป็นกระบวนการของการทำให้คุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือโดยมีการกำหนด คุณภาพและการตรวจสอบเป็นกระบวนการพื้นฐานที่สำคัญการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีความแตกต่างจากการควบคุมคุณภาพ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นก่อนและมีอยู่ตลอดเวลาในกระบวนการของการประกันคุณภาพจะมีความตระหนักที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในผลผลิตให้ความสำคัญในผลผลิตหรือการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มดำเนินการและตลอดระยะเวลาในการดำเนินการการบริหารจัดการทั้งระบบ (Total Quality Management) เป็นการรวมเอาการประกัน คุณภาพและส่วนประกอบต่างๆเข้าด้วยกันและพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปการบริหารจัดการทั้งระบบ เป็นวัฒนธรรมในการสร้างสรรค์คุณภาพตามที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

Doherty (1994, p.11) ได้อธิบายถึงความหมายของคำที่เกี่ยวข้องของกระบวนการคุณภาพซึ่งจะนำไปสู่ระบบคุณภาพดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึงการนำข้อบกพร่องที่มีมาปรับปรุงแก้ไข

2. การบริหารจัดการคุณภาพ (Quality Management) หมายถึงกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความสำเร็จในกระบวนการคุณภาพโดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การวางแผนหลักสูตรทรัพยากรการตรวจสอบ/ทวนความสามารถด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึงการตรวจสอบภายในและภายนอกของระบบการจัดการคุณภาพซึ่งมีการบันทึกร่องรอยการทำงานเพื่อการตรวจสอบ

4. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึงการประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งเกณฑ์การประเมินภายในและเกณฑ์การประเมินภายนอก

5. การส่งเสริมคุณภาพ (Quality Enhancement) หมายถึงการสร้าง ความเชื่อมั่นและการปรับปรุงการดำเนินงานทุกระบวนการ

แนวคิดในการประกันคุณภาพที่ได้มีการพัฒนาและส่งเสริมเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันมีการดำเนินงาน3ขั้นตอนดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545, น.8)

1. การควบคุมคุณภาพเป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพเป็นการประเมินภายในโดยการประเมินตนเองขององค์กรและการประเมินภายนอก

Sallis (1996, p.41-42) ได้กล่าวถึงจุดเน้นการจัดการ 14 ประการของ เดมมิง (Deming's 14 points) ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาใช้อย่างแพร่หลายเพื่อให้บรรลุคุณภาพสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การมุ่งมั่นให้เกิดความก้าวหน้าในผลผลิตเพื่อเป้าหมายในการแข่งขันการคงอยู่ของธุรกิจและการพัฒนางาน

2. การรับเอาปรัชญาใหม่เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงรูปแบบการทำงานให้ทันสมัย

3. การประกันคุณภาพผลิตภัณฑ์การฝึกอบรมพนักงานด้วยเครื่องมือและวิธีการที่จำเป็นเพื่อให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. การมีเกณฑ์มาตรฐานในการวัดคุณภาพสินค้าที่จะทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ

5. ระบบการผลิตและการบริการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. การฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ทำเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ

7. การสร้างภาวะผู้นำซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและการบริการที่ดีขึ้น
8. การขจัดความกลัวเป็นความจำเป็นที่พนักงานจะต้องได้รับความไว้วางใจได้
ทำงานที่ดีมีความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมที่ดี
9. การขจัดอุปสรรคระหว่างการทำงานการทำงานต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
10. การจัดการตั้งคำขวัญที่มุ่งเน้นเป้าหมายเชิงปริมาณแต่ควรตั้งคำขวัญ
ที่มุ่งแก้ไขข้อบกพร่องจากกระบวนการทำงาน
11. การจัดการตั้งเป้าหมายเชิงปริมาณ
12. การนำระบบประเมินค่าและระบบคุณธรรมมาใช้เพื่อขจัดอุปสรรคที่บั่น
ทอนความภาคภูมิใจในการทำงาน
13. การพัฒนารูปแบบในการจัดการศึกษาและการพัฒนาตนเองของพนักงาน
14. การให้พนักงานมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงองค์กร

2.3.5.2 ความหมายของการประกันคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นศัพท์ทางวิชาการที่นักการศึกษาได้นำมาใช้เป็น หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเริ่มตั้งแต่ ค.ศ.1990 เป็นต้นมา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2544, น.5) ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกันคือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาซึ่งกล่าวได้ว่าคุณภาพ การศึกษานั้น เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพในเชิงวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักการของการจัดการศึกษา มาตรฐาน การศึกษาคุณภาพตามความต้องและความพึงพอใจของผู้บริการโดยมีกระบวนการทำงานที่มี การวางแผนและการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบเพื่อจะเป็นหลักประกันให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลการ ปฏิบัติงานบรรลุถึงมาตรฐานการศึกษาและตรงตามความต้องการของผู้บริการ (ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ์, 2548, น.16)

กรมสามัญศึกษา (2541, น.14) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพ การศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบ การศึกษามีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.7) ได้ให้ความหมายของการ ประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินงานกิจกรรมตามภารกิจปกติของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ ทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ผู้เรียนผู้ปกครองและผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่สถาน ประกอบการประชาชนสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดการประกันคุณภาพมี

แนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ“ป้องกัน”ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

วารินทร์ สิงสูงสุด (2543, น.8) ได้กล่าวว่าการประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

จรัส นองมาก (2546, น.21) ให้ความหมายการประกันคุณภาพว่าตามความที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมายถึงการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล สถานศึกษานั้นถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอกก็ตรวจสอบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา

Cuttance (1993, p.18) กล่าวว่า การประกันคุณภาพหมายถึงกลยุทธ์ที่ได้ วางแผน ไว้อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่า กระบวนการ ได้รับการกำกับดูแลรวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

Frazier (1997, pp.116-117) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็น กระบวนการ ที่มีเป้าหมายที่ไม่ใช่การตรวจสอบคุณภาพหลังจากสิ้นสุดกระบวนการแต่เป็นการให้ ความสำคัญกับการ ป้องกันข้อผิดพลาดโดยใช้การวิเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นระบบและมีการ ออกแบบกระบวนการ เพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินและควบคุมปัญหาเพื่อ การตัดสินใจและสามารถ ให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้โดยเน้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆกำกับ ติดตามและปรับปรุงแก้ไข กระบวนการของตนเองซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบคุณภาพจาก ภายนอก

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึงหลักการดำเนินการกระบวนการ หรือ กิจกรรมของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ซึ่งเป็นการรับประกัน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนสังคมว่าผลผลิตทางการศึกษาจะได้รับการ พัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3.5.3 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความ เจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละ ประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะ เผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ดังกล่าวได้แก่คุณภาพของบุคลากรจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น

อย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้คนเป็นคนที่รู้จักคิดรู้จัก แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีจริยธรรมคุณธรรมรู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ศักยภาพของคนให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมในปัจจุบันและอนาคตจึงต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริงได้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, น.2) มีความเห็นว่ามีควมจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการ บริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาอันเป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อทำให้เด็กไทยเป็นคนที่มีความสามารถและมีความสุขจะได้กันช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้ มีสันติมีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นเศรษฐกิจมั่นคงสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ในสังคมโลกต่อไป

การประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกับต่างประเทศเนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาจะพัฒนาการศึกษาไปอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานซึ่งผู้ที่มีอำนาจการประกันคุณภาพศึกษามาใช้จะต้องเข้าใจถึงวิธีระบบที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาให้สามารถใช้ระบบการประกันคุณภาพของนักเรียนที่ทางสถานศึกษาต้องดำเนินการขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกและการประกันคุณภาพภายในเป็นการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องตลอดเวลาดังนั้นการประกันคุณภาพภายในเป็นสิ่งทีสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและเพื่อให้เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทั้งนี้การประกันคุณภาพภายในก็ถือว่าเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายใน สถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอนมีการบันทึก และติดตามตรวจสอบผลงานหาจุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นโดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามภาระความรับผิดชอบของแต่ละ หน่วยงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในมาตรา 47-51 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกมาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติให้มีการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและ เสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือ รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินภายนอกของสถานศึกษานั้นมาตรา 51 ในกรณีที่มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.14)อาจกล่าวได้ว่าระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาก็คือ งานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบ ที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานเชื่อถือได้สม่ำเสมอและ พัฒนาต่อเนื่องสร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษารายงานต่อสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่เพียงใดใช้วิธีการใดในการพัฒนา ผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่ขยับสูงขึ้น

สามารถบรรลุตามผลมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดให้สูงขึ้นตามศักยภาพของผู้เรียนเช่นกันฉะนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องประกันในสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการ

โดยสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึงกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันแก่ผู้รับบริการการศึกษาว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะการประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเนื่องจากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนให้ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ซึ่งสามารถแสดงการ เปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, น. ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาดังตารางที่ 2.4-2.5

ตารางที่ 2.4

เปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาชาติมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

มาตรฐานการศึกษาชาติ	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาลสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้มีเจตนาที่ดีที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการ การคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	มาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้และค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (7) มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรีและกีฬา มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการ การคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์มี วิจัยญาณมีความคิดสร้างสรรค์คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4) มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5) มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง (6)

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาชาติ	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
	มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและให้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17,18,14)
	มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีความร่วมมือกันระหว่างบ้านองค์กรทางศาสนาสถาบันทางวิชาการและองค์กร ภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการ เรียนรู้ในชุมชน	

ตารางที่ 2.5

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554- 2558)

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้หลัก (พ.ศ. 2554-2558)	มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 มาตรฐาน (พ.ศ. 2554)
ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (5 ตัวบ่งชี้หลัก)	ด้านคุณภาพผู้เรียน (6 มาตรฐาน)
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น	มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล
	มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

(ต่อ)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ 12 ตัว บ่งชี้หลัก (พ.ศ. 2554-2558)	มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 มาตรฐาน (พ.ศ. 2554)
ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน	มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็น ตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (3 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ด้านการจัดการศึกษา (มี 5 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 7-12) มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหาร จัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	ด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตาม บทบาท หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิด ประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิผล มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนอย่างรอบด้าน มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัด สภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพด้านคุณภาพการ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้(1 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้

(ต่อ)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

<p>มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้หลัก (พ.ศ. 2554-2558)</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 มาตรฐาน (พ.ศ. 2554)</p>
<p>ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกัน คุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด</p>	<p>ด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้หลัก (พ.ศ. 2554-2558)</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 มาตรฐาน (พ.ศ. 2554)</p>
<p>ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ (2 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธานพันธกิจและวัตถุประสงค์ของ การจัดตั้งสถานศึกษา</p>	<p>มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (1 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุ</p>
<p>ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและ จุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ ของกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (2 ตัวบ่งชี้หลัก)</p>	<p>เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญาและจุดเน้นที่ กำหนดขึ้น มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม(1 มาตรฐาน)</p>
<p>ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษ เพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา</p>	<p>มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ</p>
<p>ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนา สถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษา มาตรฐานและพัฒนา เพื่อให้สอดคล้อง กับแนวทางการปฏิรูป การศึกษา</p>	<p>พัฒนา และส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูง ขึ้น</p>

สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน โดยการจัดระบบโครงสร้างให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา

2.4 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

2.4.1 ข้อมูลทั่วไป

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่โรงเรียนมหาวิชานุกูล ถนนเลี้ยวเมืองมหาสารคาม - ร้อยเอ็ด ตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่รับผิดชอบให้บริการครอบคลุม 13 อำเภอ ดังนี้ เมืองมหาสารคาม, แกดำ, โกสุมพิสัย, กันทรวิชัย, เชียงยืน, บรบือ, นาเชือก, พยัคฆภูมิพิสัย, วาปีปทุม, นาตุน, ยางสีสุราช, กุฉินารายณ์ และชื่นชม มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดขอนแก่น

2.4.2 วิสัยทัศน์ (Vision) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

เป็นองค์กรที่บริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ได้มาตรฐาน สู่ความเป็นสากล และการบริการที่เป็นเลิศ ภายในปี 2559

2.4.3 พันธกิจ (Mission)

2.4.3.1 ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สู่ความเป็นสากล

2.4.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.4.3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

2.4.3.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็ง

2.4.3.5 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.3.6 พัฒนาระบบการให้บริการที่เป็นเลิศ

2.4.4 เป้าประสงค์ (GOAL)

2.4.4.1 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.4.4.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.4.4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่
คุณภาพตามมาตรฐานสู่ความเป็นสากล

2.4.4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาที่เข้มแข็ง

2.4.4.5 ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.4.4.6 ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษา

2.4.5 ค่านิยม (Value)

SESAO26 (Secondary Educational Service Area Office 26)

S = Service Mind จิตบริการ

E = Effectiveness ทำงานมุ่งประสิทธิผล

S = Smart ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

A = Accountability มีความรับผิดชอบ

O = Okay ตอรับข้อเสนอแนะ

2 = Two Ways Communication สื่อสารสองทาง

6 = Six Networks การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ และร่วมมือกันเป็น 6

สหวิทยาเขต

2.4.6 กลยุทธ์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึง
กำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 5 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริม
ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2

ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3

ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนา
เต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5

พัฒนาการประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.4.7 จุดเน้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดจุดเน้นการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และความสามารถทางวิชาการ เพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Students's Competencies) ดังต่อไปนี้

1.1 นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่สมดุล เหมาะสมกับวัย และเรียนรู้ด้วยความสุข

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

1.3 นักเรียนมีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านการใช้เหตุผล

1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสมรรถนะในการศึกษาต่อและ

การประกอบอาชีพ

1.6 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (Students' Characteristics & Social Skills) ดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง

2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ค้ำจุนของไทย

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ (Students with Special Needs)

- 3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
- 3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน
- 3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรีและศิลปะ
- 3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ
- 3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ ได้รับการคุ้มครอง และช่วยเหลือเยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

- 1.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
- 1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
- 1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสาร อย่างน้อย 1 ภาษา
- 1.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

2. การพัฒนาระบบแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจและแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ (Incentives and Rewarding System)

- 2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ
- 2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพการสอนอย่างมืออาชีพ เป็นเชิงประจักษ์และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

3. การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม (Professional Ethics)

3.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการเข้าถึงและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

1. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 โรงเรียนบริหารจัดการโดยมุ่งการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

1.4 องค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดำเนินการ และติดตามประเมินการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดคือคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

2. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามระดับมาตรฐาน (Management with Quality and Standards)

2.1 โรงเรียน จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

2.4.8 จำนวนสถานศึกษาและบุคลากร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 35 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 19 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 8 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 36,426 คน มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 83 คน มีครูผู้สอนจำนวน 1,777 รวมทั้งสิ้น 1,866 คน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 162) ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1.1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 1.2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 1.3) การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 1.4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 1.5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 1.6) เน้นการเรียนการสอน 1.7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 1.8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบซึ่งมีความเหมาะสมถูกต้องเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ประทีป มณีบางกา (2550, น. 98 -108) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการนิเทศทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการชั้นที่ 4 ที่มีตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในช่วงชั้นที่ 4 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ในภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

มาลัย โชติสุวรรณ (2550, น. 101-112) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความ

เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านผู้บริหารแตกต่างกันความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเห็นเลิศด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สาโรจน์ เทียนใส (2552, น. 266 -278) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติพบว่า 1) งานด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรโรงเรียนได้มีการจัดเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนการจัดตารางสอน การจัดการวัสดุและสื่อการเรียนการสอน การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนได้รับความรู้และความสามารถจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จัดให้มีการนิเทศภายในเพื่อติดตามการปฏิบัติตามการใช้หลักสูตร 2) งานด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมเสริม โดยผู้ที่มีส่วนร่วมประกอบด้วย ครูผู้สอน หัวหน้ากลุ่มสาระ รองผู้อำนวยการ ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ จำนวนผู้เรียนที่มีมากจนเกินไป สื่อและอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอ 3) งานด้านการนิเทศภายใน โรงเรียนได้มีการนิเทศภายใน ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ งบประมาณ ขวัญกำลังใจดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในอย่างแท้จริง 4) งานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โรงเรียนจัดให้มีแนวทางการวัดผลและประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในเรื่องการวัดและประเมินผลและการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมพัฒนาระบบและเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครูและบุคลากรของสถานศึกษา และให้คำปรึกษา ติดตาม กำกับการวัดและประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปัญจวิทย์ แซ่ตั้ง (2556, น. 89-102) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า 1) สภาพการบริหาร งานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ของผู้บริหารหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนมีการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้านโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งสามกลุ่มโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 มี 2 องค์ประกอบหลัก 11 องค์ประกอบย่อยองค์ประกอบหลักที่ 1

มี 7 องค์ประกอบย่อยประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) นิเทศการศึกษา 5) การวัด

ประเมินผล 6) การแนะแนวการศึกษา 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาองค์ประกอบหลักที่ 2 มี 4 องค์ประกอบย่อยประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบและการประเมินผลและ 4) ด้านการปรับปรุงงาน 3. การประเมินรูปแบบความเหมาะสมความเป็นไปได้ความถูกต้องและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Chester (1966, p. 413) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทั่วประเทศอเมริกาพบว่าการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสูงเกิดจากการส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆวิธีครูมีส่วนร่วมในการวางแผนอภิปรายปัญหาการเรียนการสอนเปลี่ยนกัน การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนมีวิทยากรมาบรรยายประชุมปฏิบัติการด้วยเทคนิคการสอนการสร้างและใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

Dickey (1981, pp. 1057-1072 A, อ้างถึงใน รุจิรา อุดรแผ้ว 2541, น. 57) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเคนตักกี (Kentucky) ประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการการนิเทศการสอนและการควบคุมวินัยในโรงเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรการแนะแนวและการประชาสัมพันธ์กับชุมชนด้านวิชาการนั้นผู้บริหารโรงเรียนให้กับการนิเทศการสอนและการแนะแนวการศึกษามากและพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความเข้าใจในการบริหารได้ดีกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก

McCarthy (1971, น. 705, อ้างถึงใน รุจิรา อุดรแผ้ว, 2541, น. 58) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มครูมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานด้านวิชาการในเรื่องของการสังเกตการสอนการวัดและประเมินผล

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่าผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการต้องการให้กิจกรรมของโรงเรียนคือกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญอยู่ระดับมากได้แก่การนิเทศการสอนงานทะเบียนนักเรียนการบริหารงานวิชาการและการวางแผนงานวิชาการส่วนปัญหาของการบริหารงานวิชาการคือการติดตามผลหลังจากที่ครูได้ไปอบรมและพัฒนาทำได้ไม่ต่อเนื่องและไม่ทั่วถึงซึ่งควรให้มีการติดตามทุกครั้งที่ประชุมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารโรงเรียนต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนงานวิชาการต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. คำถามการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

1.1 สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ว่าอยู่ในระดับใด

1.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 35 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 163 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน ครูวิชาการ จำนวน 105 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวนทั้งสิ้น 113 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน ครูวิชาการ จำนวน 73 คน ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.43) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สํารวจข้อมูลโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 35 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนทั้งสิ้น 40 คน

ขั้นที่ 3 ตำแหน่งครูวิชาการ ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน ดังปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)						
	โรงเรียนมัธยมศึกษา	ผู้บริหาร	ครู วิชาการ	รวม	ผู้บริหาร	ครู วิชาการ	รวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26		58	105	163	40	73	113
รวมทั้งสิ้น		58	105	163	40	73	113

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานความร่วมมือจากบุคลากรกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยเก็บข้อมูล ด้วยตนเอง ซึ่งดำเนินการดังนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โดยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน การบริหารงาน

วิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์และสรุปผลจากการศึกษา 78

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Question)

6. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

6.1 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.1.1 ศึกษาคู่มือ เอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.1.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพื่อศึกษาแนวคิดที่หลากหลายในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.1.3 ศึกษาคู่มือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างสอบถามของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 105-116) เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

6.1.4 กำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่จะศึกษาในแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

6.1.5 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 78-79)

6.1.6 สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพ คือ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ

2. การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

3. การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 10 ข้อ

4. การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านนิเทศการศึกษา จำนวน 7 ข้อ

5. การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิด (Open-Ended Question)

7. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

7.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

7.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ครอบคลุมเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข สำนวน ภาษา หรือเพิ่มคุณลักษณะที่เห็นว่าควรมี โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) พิจารณาค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67- 1.00 และผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

7.2.1 นางสาวดาหวัน ทะสา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 วุฒិการศึกษาศ.ด. (การบริหารจัดการการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารงานวิชาการ

7.2.2 นายทรงรัตน์ ธนมาลาพงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม วุฒิการศึกษาศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

7.2.3 นายอุทิน นิติกานต์การุณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านการ สร้างเครื่องมือวัดผล

7.3 ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้แก่ โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอยะยั้ง จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนกุ้งทองพิทยาคม อำเภอยะยั้ง จังหวัดมหาสารคาม และ โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอยะยั้ง จังหวัดมหาสารคาม

7.4 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) โดยใช้วิธี Item Total Correlation แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าอำนาจจำแนก รายข้อตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป นำข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทำการวิเคราะห์หาค่า ความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 96) ปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 – 0.87 มีค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

7.5 เมื่อได้แบบสอบถามที่มีค่าตามเกณฑ์และตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

8.1 ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อประสาน ความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

8.2 ขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทำหนังสือประสาน ความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

8.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมซองปิดตราไปรษณียากร และเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูวิชาการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

9.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

9.2 ตรวจสอบและให้คะแนนในตอนี่ 2 เป็นรายชื่อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ

คะแนน สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

5 คะแนน หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศโดยรวม และรายด้าน แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.4 เปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในภาพรวมและรายด้าน โดยการ วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ โดยใช้สูตร t-test (Independent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 112)

9.5 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหาจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับความถี่แล้ว เรียบเรียงนำเสนอ

10. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

10.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

10.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Consistency : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

10.1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้วิธี Item total Correlation โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ของ Pearson (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 96) โดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (3-2)$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
 $\sum X$ แทน ผลรวมของค่าตัวแปร X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของค่าตัวแปร Y
 $\sum XY$ แทน ผลรวมระหว่างผลคูณค่าตัวแปร X และ Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองค่าตัวแปร X
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองค่าตัวแปร Y
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

10.1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right) \quad (3-3)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

10.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

10.2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 104) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-4)$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

10.2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 105) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

10.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 106) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (3-6)$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียน

10.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

10.3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โดยรวมและรายด้านโดยใช้สูตร t-test (Independent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 112)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad (3-7)$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2
 S_p^2 แทน ความแปรปรวนร่วม (Pooled variance)

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

ระยะที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. คำถามการวิจัย

มีข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึก โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอก รอบที่ 3 ได้ผลการประเมินระดับดีมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 26 จำนวน 3 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกจากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอก รอบที่ 3 ได้ผลการประเมิน ระดับดีมาก เป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการอุปนัย จนได้ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงาน งานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่มีประสิทธิภาพ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ในประเด็นที่มีสภาพ การปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

6. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดังนี้

6.1 ศึกษาคู่มือ เอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาแนวคิดที่หลากหลายในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.3 ศึกษาเอกสาร คู่มือ และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ ของบุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 78-81) เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์

6.4 กำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่จะศึกษาในแบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

6.5 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 78-79)

6.6 สร้างแบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดของการวิจัย

7. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

7.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

7.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

7.2.1 นางสาวดาหวัน ทะสา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วุฒิการศึกษา ค.ศ. (การบริหารจัดการการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ

7.2.2 นายทรงรัตน์ ธนะมาลาพงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม

วุฒิการศึกษา กศ.ม (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

7.2.3 นายอุทิน นิติกานต์การุณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

การจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวัดผล

7.3 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

7.4 เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

8.1 ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

8.2 ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทำหนังสือประสานความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุเคราะห์กำหนดนัดหมายวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

8.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้วยตนเองตามวัน เวลาที่กำหนด

9. วิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Introduction) เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
- t แทน ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-test Distribution)
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะ ซึ่งในระยะที่ 1 เป็นการ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และระยะที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ ในด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยการใช้ค่าสถิติ t-test (Independent Sample Group)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ และเรียงลำดับความถี่

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	40	35.00
ครูวิชาการ	73	65.00
รวม	113	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 113 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และมีครูวิชาการ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 65

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังปรากฏผลตามตารางที่ 4.2-4.7

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร	4.50	.42	มากที่สุด
2. ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.44	.43	มาก
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.43	.44	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.08	.45	มาก
5. ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.43	.56	มาก
รวม	4.37	.36	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .42) นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงาน ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .43) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .44) ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .56) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .45)

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรและชุมชน ให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร	4.46	.59	มาก
2.	มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหาและความ ต้องการของชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	4.41	.59	มาก
3.	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของ สถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา	4.62	.50	มากที่สุด
4.	โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์และหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551	4.64	.53	มากที่สุด
5.	หลักสูตรสถานศึกษาได้มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษา	4.59	.57	มากที่สุด
6.	มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหาร จัดการอย่างเหมาะสม	4.51	.58	มากที่สุด
7.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.25	.72	มาก
	รวม	4.50	.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} =4.50, S.D.= .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ($\bar{X}=4.64$, S.D.= .53) รองลงมาคือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.62$, S.D.= .50) และหลักสูตรสถานศึกษาได้มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X}=4.59$, S.D.= .57) ตามลำดับ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.25$, S.D.= .72)

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีหลักฐานร่องรอยที่ตรวจสอบได้	4.59	.52	มากที่สุด
2.	ครูได้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วนสมบูรณ์	4.38	.60	มาก
3.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.41	.59	มาก
4.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวิเคราะห์และจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.43	.62	มาก
5.	ครูจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน	4.46	.62	มาก
6.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.46	.61	มาก
7.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.44	.56	มาก
8.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดหา และพัฒนาเทคโนโลยีมาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.35	.62	มาก
9.	มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง	4.34	.71	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10.	มีการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้าน วิชาการในรายวิชาที่สอนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง	4.43	.71	มาก
	รวม	4.44	.43	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงานด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีหลักฐานร่องรอยที่ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .52) รองลงมาคือ ครูจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .62) และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .61) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการนิเทศติดตามการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .71)

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัดประเมินผล ของสถานศึกษา	4.61	.58	มากที่สุด
2.	มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.44	.62	มาก
3.	มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ ปฏิบัติและผลงาน	4.40	.72	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.	จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์และ ผลการเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและ อื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด	4.46	.64	มาก
5.	มีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อย่างเพียงพอ	4.51	.65	มากที่สุด
6.	ครูมีปฏิทินวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาที่สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	4.44	.65	มาก
7.	มีการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	.66	มาก
8.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.34	.62	มาก
	รวม	4.43	.44	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.43$, S.D.= .44) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัด ประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.61$, S.D.= .58) รองลงมาคือ มีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัด และประเมินผลอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.51$, S.D.= .65) และจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด ($\bar{X}=4.46$, S.D.= .64) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.34$, S.D.= .62)

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านการนิเทศการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ ก่อนการวางแผน การนิเทศภายในก่อนทุกครั้ง	4.38	.65	มาก
2.	มีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ร่วมกันจัดลำดับ ความสำคัญของการแก้ปัญหา ก่อน-หลัง	4.16	.78	มาก
3.	นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์ เพื่อ ใช้ในการนิเทศภายใน	4.13	.62	มาก
4.	การดำเนินงานนิเทศภายในมีรูปแบบหลากหลายและ เหมาะสม	3.93	.68	มาก
5.	ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง	3.94	.74	มาก
6.	ผู้นิเทศได้ชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากร ในสถานศึกษาได้รับทราบ	4.04	.74	มาก
7.	นำผลการนิเทศไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรม การนิเทศและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	3.94	.60	มาก
	รวม	4.08	.45	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ ก่อนการวางแผน การนิเทศภายในก่อนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .68) รองลงมาคือ นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .62) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .74) การดำเนินงานนิเทศภายในมีรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .68)

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้านพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐาน การศึกษา	4.42	.60	มาก
2.	จัดระบบโครงสร้างสถานศึกษาให้รองรับการจัดระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.36	.67	มาก
3.	มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้อง และเป็นระบบ	4.46	.70	มาก
4.	มีการกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาในระดับกลุ่มงานภายใน สถานศึกษา	4.52	.65	มากที่สุด
5.	มีการกำกับติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผล การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.44	.68	มาก
6.	มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	4.28	.69	มาก
7.	มีการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปีรองรับการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.46	.65	มาก
	รวม	4.43	.56	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติ ด้านพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (\bar{X} =4.43, S.D.= .56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการกำหนดให้มีระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาในระดับกลุ่มงานภายในสถานศึกษา (\bar{X} =4.52, S.D.= .65) รองลงมาคือ มีการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปีรองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา (\bar{X} =4.46, S.D.= .65) และมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้อง และเป็นระบบ (\bar{X} =4.46, S.D.= .70) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (\bar{X} =4.28, S.D.= .67)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในสภาพการดำเนินงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการในภาพรวมและรายด้าน

ความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน วิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	สถานภาพ				t	p
	ผู้บริหาร N=40		ครูวิชาการ N=73			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร	4.45	.45	4.53	.40	-.987	.326
2. ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.46	.44	4.40	.44	.667	.506
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.49	.49	4.42	.40	.855	.394
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.51	.42	3.84	.24	9.158*	.000
5. ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	4.58	.49	4.33	.58	2.254	.026
รวม	4.50	.40	4.30	.31	2.609*	.011

หมายเหตุ. * $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงาน การดำเนินงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูวิชาการ และด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูวิชาการมีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงาน วิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับความถี่ ดังปรากฏผล ตามตารางที่ 4.8 – 4.13

ตารางที่ 4.8

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร

สภาพการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	1. จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้โดยตรงที่โรงเรียน	18
2. การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง	2. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน	13
3. การจัดทำหลักสูตรขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องดำเนินการเองทั้งหมด	3. สร้างความตระหนัก โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน	11
4. ขาดการประชาสัมพันธ์ และการจัดทำคู่มือหลักสูตรไม่มีทั่วถึงและเพียงพอ	4. ควรมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร	6
5. หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	5. พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน	5
6. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้และลงสู่ผู้เรียนต้องปรับปรุงและพัฒนา	6. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร ปรับโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะกับผู้เรียนพร้อมทั้งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร มีความถี่สูงสุดคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง มีข้อเสนอแนะ คือ จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้โดยตรงที่โรงเรียน และมีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.10

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. บุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากการโอน การย้าย ลา เกษียณอายุราชการ	1. จัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดในแต่ละกลุ่มสาระแม่ไม่ตรงกับความถนัดและวุฒิการศึกษา	16
2. การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษาของครู	2. จัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้	12
	3. ขออัตรานักศึกษาฝึกสอนในสาขาที่โรงเรียนขาดแคลนมาสอนแทน	9
3. ครูมีภาระงานมากเนื่องจากนโยบายจากต้นสังกัด หน่วยงานและองค์กรภายนอก อื่น ๆ ทำให้มีเวลาไม่พอเพียงสำหรับจัดการเรียนการสอน	4. ควรปรับลดนโยบาย โครงการจากต้นสังกัด หน่วยงานและองค์กรภายนอก เนื่องจากต้องจัดสรรครูเข้าดำเนินการตามนโยบายของต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอก	5
4. บุคลากรขาดทักษะ โดยใช้วิธีการสอนแบบเก่าไม่ทันสมัย ขาดความหลากหลาย	5. จัดอบรมเพิ่มเติม ศึกษาดูงานตลอดจนส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การอบรมออนไลน์	3
6. การนิเทศ กำกับ ติดตามของผู้บริหาร ขาดความต่อเนื่อง	6. ควรจัดทำแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและนิเทศอย่างจริงจังและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง	2

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความถี่สูงสุดคือ บุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากการโอน การย้าย ลา เกษียณอายุราชการ รองลงมาคือการจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษาของครู ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ จัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดในแต่ละกลุ่มสาระแม่ไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษา จัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้ และขออัตรานักศึกษาฝึกสอนในสาขาที่โรงเรียนขาดแคลนมาสอนแทน

ตารางที่ 4.11

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

สภาพการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย ไม่วัดผลตามสภาพจริง เน้นการวัดความรู้ความจำ	1. ผู้บริหารจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสม 2. จัดสรรงบประมาณและกำหนดแผนพัฒนาครูเพื่อพัฒนาเครื่องมือ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น	8
2. ไม่มีการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครู	3. จัดทำคู่มือการวัดและประเมินแก่ครู	5
3. เอกสารการวัดและประเมินผลมีมากเกินไปทำให้ครูทำงานซ้ำซ้อน เปลืองเวลา	4. ออกแบบแบบฟอร์มที่ลดความซ้ำซ้อน จัดซื้อแบบฟอร์ม เอกสารการวัดและประเมินผลให้สะดวกต่อครูผู้สอน	3
4. การเก็บเอกสารหลักฐานไม่เป็นระบบ	5. จัดระบบข้อมูล สารสนเทศตลอดจนเอกสารให้เป็นหมวดหมู่	1

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีความถี่สูงสุดคือ ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย ไม่วัดผลตามสภาพจริง เน้นการวัดความรู้ความจำ รองลงมาคือ ไม่มีการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครู ซึ่งมีข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสมจัดสรรงบประมาณและกำหนดแผนพัฒนาครูเพื่อพัฒนาเครื่องมือ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น และจัดทำคู่มือการวัดและประเมินแก่ครู

ตารางที่ 4.12

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการนิเทศการศึกษา

สภาพการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศการศึกษา	1. จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจน	20
2. วิธีการนิเทศไม่หลากหลาย เน้นการสังเกตการสอนทำให้ผู้รับการนิเทศเครียด	2. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้วิธีการนิเทศตัวต่อตัวแบบกัลยาณมิตรหรือการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและนำวิธีการนิเทศใหม่ ๆ มาใช้	15
3. ผู้รับการนิเทศมองภาพการนิเทศในแง่ลบ ว่าเป็นการจับผิด	3. จัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจว่าเป็นการติดตามเพื่อช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร	11
4. ผู้รับการนิเทศไม่ทราบผลของการนิเทศ	4. รายงานผลการนิเทศให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงต่อไป	6
5. ไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ	5. นำปัญหาในปีที่ผ่านมาวิเคราะห์ วางแผนการทำงาน กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน จัดทำปฏิทิน และแจ้งให้ครูทราบล่วงหน้า	3
6. คณะกรรมการที่ดำเนินการนิเทศมีภาระงานมากจึงทำให้ไม่มีเวลานิเทศ	6. เชิญวิทยากรภายนอกมาเป็นผู้นิเทศ/ใช้เวลาในช่วงที่ว่าง ช่วงพัก หรือหลังเลิกเรียนนิเทศ โดยการพูดคุย	3

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา มีความถี่สูงสุด คือ ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศการศึกษาศึกษา รองลงมาคือ วิธีการนิเทศไม่หลากหลาย เน้นการสังเกตการสอนทำให้ผู้รับการนิเทศเครียด ซึ่งมีข้อเสนอแนะ จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันเสมอโดยมอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจนและโรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้วิธีการนิเทศตัวต่อตัวแบบกัลยาณมิตรหรือการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและนำวิธีการนิเทศใหม่ ๆ มาใช้

ตารางที่ 4.13

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สภาพการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. ครูไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	1. สร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก	5
2. ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	2. จัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพที่มาตรฐาน	3

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีความถี่สูงสุด คือ ครูไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีข้อเสนอแนะ คือ สร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก จัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพที่มาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลปรากฏว่า สภาพการบริหารวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในภาพรวม ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวไปศึกษาเชิงลึก เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดำเนินการ ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวม มาสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สภาพการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในด้านนิเทศการศึกษา กับกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลปรากฏดังนี้

แนวทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านนิเทศการศึกษา ควรปฏิบัติดังสรุปการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาขาดการนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ มีแนวทางการดำเนินงาน คือ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ดำเนินการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ตลอดจนจนถึงฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมียุทธวิธีนิเทศที่แตกต่างกันออกไป จัดอบรมให้ความรู้วิธีการนิเทศตัวต่อตัว (Coaching) เปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. การจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบนั้น ต้องมีการผสมผสานและนำรูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการและความจำเป็น มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ มีการประเมินและรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนมีการขยายผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ
3. การจัดการนิเทศการศึกษาควรจัดทำทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
4. การนิเทศการศึกษาควรนำเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ โดยไม่เน้นเพียงการสังเกตการสอนเพียงอย่างเดียว อาจใช้ลักษณะการพูดคุย การให้คำแนะนำ
5. เมื่อคณะกรรมการนิเทศมีภาระงานมาก ควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการมีทีมงานที่หลากหลาย เช่น ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งอาจใช้เวลาช่วงเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรม ช่วงพักเที่ยง ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทำการนิเทศ โดยการพูดคุยให้คำแนะนำ
6. ควรชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้รับการนิเทศ ว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิด หากแต่เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการพัฒนา

7. ควรมีการนำผลที่ได้จากการนิเทศไปใช้ โดยสะท้อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

แบบสัมภาษณ์

ชื่อโครงการวิจัย ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่.....

เพศ.....อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการนิเทศการศึกษา

ประเด็นคำถาม

1. วิธีการวางแผนการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ

ในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบนั้น ต้องมีการผสมผสานและนำรูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการและความจำเป็น ปัญหาและต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างไร โดยมีการพูดคุยกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายงาน และฝ่ายบริหารตามลำดับ นำมากำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ มีการประเมินและรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนมีการขยายผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ อย่างเป็นระบบ

ประเด็นคำถาม

2. ขาดการนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ เน้นการสังเกตการสอนเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ

โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้วิธีการนิเทศแบบตัวต่อตัว (Coaching) นิเทศแบบกัลยาณมิตร ดำเนินการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน ฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีวิธีการนิเทศที่แตกต่างกันออกไป การนิเทศไม่จำเป็นเพียงแค่การเข้าไปสังเกตในชั้นเรียน อาจใช้วิธีการเดิน

สังเกตทั่วไป การพูดคุย การเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนก็ได้

ประเด็นคำถาม

3. ขาดความต่อเนื่องในการจัดนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ

โรงเรียนควรจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงาน จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจน

ประเด็นคำถาม

4. การปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับการนิเทศ ที่มองการนิเทศในแง่ลบ เป็นการจับผิด

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ

ควรชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้รับการนิเทศ ว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิด หากแต่เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการนิเทศเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนการกระทำว่าทำได้ดีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับเกณฑ์และได้มาตรฐานหรือไม่ ซึ่งการที่จะเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการนิเทศในแง่ลบนั้น ผู้นิเทศต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย อาศัยจิตวิทยา มีความเป็นกัลยาณมิตร ให้กำลังใจและการพูดคุย

ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศด้วย

ประเด็นคำถาม

5. คณะกรรมการนิเทศมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลานิเทศ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ

ใช้เวลาในช่วงเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรม ช่วงพักเที่ยง ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทำการนิเทศ โดยการพูดคุยให้คำแนะนำ โรงเรียนควรจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนควรเชิญวิทยากรจากภายนอกมาเป็นผู้นิเทศ/ลดภาระงานของคณะกรรมการนิเทศดำเนินงานอยู่ในรูปคณะหรือทำงานเป็นทีมควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการมีทีมงานที่หลากหลาย เช่น ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งอาจใช้เวลาช่วงเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรม ช่วงพักเที่ยง ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทำการนิเทศ โดยการพูดคุยให้คำแนะนำ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลและอภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด นอกนั้น มีการปฏิบัติงานในระดับ มาก ได้แก่ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ ด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านได้ดังนี้

5.1.1.1 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 รองลงมาคือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีสภาพการปฏิบัติที่มีค่าน้อยที่สุดคือ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

5.1.1.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงานด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีหลักฐานร่องรอยที่ตรวจสอบได้ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีหลักฐานร่องรอยที่ตรวจสอบได้ รองลงมาคือ ครูจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้ง 2 รายการนี้มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติเท่ากัน ส่วนข้อที่มีสภาพการปฏิบัติที่มีค่าน้อยที่สุดคือ มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

5.1.1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ คือ มีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา และมีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเพียงพอ นอกนั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา รองลงมาคือ มีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเพียงพอ ส่วนข้อที่มีสภาพการปฏิบัติที่มีค่าน้อยที่สุดคือ มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ

5.1.1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ ก่อนการวางแผน การนิเทศภายในก่อนทุกครั้ง รองลงมานำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการนิเทศภายใน ส่วนข้อที่มีสภาพการปฏิบัติที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การดำเนินงานนิเทศภายในมีรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม

5.1.1.5 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ มีการกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

และมาตรฐานการศึกษาในระดับกลุ่มงานภายในสถานศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาในระดับกลุ่มงานภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและเป็นระบบและ มีการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปีรองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 2 รายการนี้มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติเท่ากัน ส่วนข้อที่มีสภาพการปฏิบัติที่มีค่าน้อยที่สุดคือ มีการปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการในภาพรวมและรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่าครูวิชาการ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ พบว่า

5.1.3.1 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร มีข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้โดยตรงที่โรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง ควรมีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

5.1.3.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากการโอน การย้าย ลา เกษียณอายุราชการ ควรมีการจัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดในแต่ละกลุ่มสาระ แม้ไม่ตรงกับความต้องการ การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความต้องการ และ วุฒิการศึกษาของครู ควรจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้ ขอบัตรานักศึกษาฝึกสอนในสาขาที่โรงเรียนขาดแคลนมาสอนแทน

5.2.3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย

ไม่วัดผลตามสภาพจริงเน้นการวัดความรู้ความจำ ผู้บริหารควรจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสมและจัดสรรงบประมาณ กำหนดแผนพัฒนาครู เพื่อพัฒนาเครื่องมือ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น

5.2.3.4 ด้านการนิเทศการศึกษา มีข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ วิธีการนิเทศไม่หลากหลาย เน้นการสังเกตการสอนทำให้ผู้รับการนิเทศเครียด ผู้นิเทศควรนำวิธีการนิเทศใหม่ ๆ มาใช้ นิเทศตัวต่อตัวแบบกัลยาณมิตรหรือการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อาจใช้ลักษณะการพูดคุย การให้คำแนะนำ และวิธีการต่าง ๆ มาใช้ ดำเนินการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ตลอดจนถึงฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีวิธีการนิเทศที่แตกต่างกันออกไป

5.2.3.5 ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ครูไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก

5.1.4 ข้อเสนอแนะ การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการศึกษาเชิงลึกเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการนิเทศการศึกษากับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น พบว่า 1) ในการนิเทศการศึกษา ควรนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ ไม่เน้นเพียงการสังเกตการสอนเพียงอย่างเดียว อาจใช้ลักษณะการพูดคุย การให้คำแนะนำ และวิธีการต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ดำเนินการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ตลอดจนถึงฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีวิธีการนิเทศที่แตกต่างกันออกไป จัดอบรมให้ความรู้วิธีการนิเทศตัวต่อตัว (Coaching) เปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) การจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบนั้น ต้องมีการผสมผสานและนำรูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการและความจำเป็น มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ มีการประเมินและรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนมีการขยายผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ 3) การจัดการนิเทศควรจัดทำทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4) เมื่อคณะกรรมการนิเทศมีภาระงานมาก ควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการมีทีมงานที่หลากหลาย เช่น ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งอาจใช้เวลาช่วงเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรม ช่วงพักเที่ยง ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทำการนิเทศ โดยการพูดคุยให้คำแนะนำ 5) ควรชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้รับการนิเทศ ว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิด หากแต่เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการพัฒนา 6) ควรมีการนำผลที่ได้จากการนิเทศไปใช้ โดยสะท้อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีผลการวิจัยที่สามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.1 สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการนั้น คือหัวใจของกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเปรียบเสมือนกลไกหลักในการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติ ให้มีทิศทางที่แน่นอนและมั่นคง ดังนั้นในทุกโรงเรียนจึงให้ความสำคัญ กับประเด็นสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในแต่ละโรงเรียน เพราะถือว่าเป็นจุดเด่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆด้าน ที่สอดคล้องกันโดยเกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา และกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีคุณภาพ รวมถึงกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร งานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาดังที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจใน การบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็น ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัย โชติ สุวรรณ (2549, น. 105) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภาคย์ ธนะนาวานุกุล (2550, น. 78) ได้ศึกษาสภาพ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ทั้ง 12 ด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติผู้ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดารณี ทองบ่ (2550, น. 65) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า มีการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับ มาก

เมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นรายด้านแล้ว มีประเด็นที่นำมาอภิปราย เรียงตามลำดับ ได้ดังนี้

5.2.1.1 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ความเข้าใจใน เรื่องของหลักสูตรและบริหารหลักสูตรจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี อีกทั้งในปัจจุบันผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาสามารถปรับตัวและมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากขึ้น สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 166) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลน การจัดการเรียนการสอน เป็นแผนยุทธศาสตร์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เสาวภาคย์ ธนะนาวานุกูล (2550, น. 65) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วสันต์ ปรีदानันท์ (2553, น. 96) ได้ทำการศึกษาระบบบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ทั้ง 12 ด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ระดับมาก

5.2.1.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น วิธีการจัดระบบการสอน การวางแผนการสอน วิธีเขียนแผนการสอนทำให้ครูได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (2551, น. 61) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือ

ที่เรียกว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแลเป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียน มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหากานต์ ขาวตร (2548, น. 76) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากและมีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับ กุลขत्री พิกุลแกม (2551, น. 87) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

5.2.1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เนื่องจาก การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้า ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ทำให้สามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้ จึงถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบและมีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นสถานศึกษาต้องกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครู จัดทำแผนการวัดผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ กับพัฒนาเครื่องมือนวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณัฐชา ยวงคำ (2552, น. 87) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ปรีดานันต์ (2553, น. 98) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา อยู่ในระดับ มาก

5.2.1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติด้านการนิเทศ การศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันปรับปรุง วางระบบการนิเทศการศึกษา โดยมอบหมายให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันดำเนินการนิเทศ

ภายใน เพื่อเป็นการช่วยเหลือครูให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 232) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่บุคลากรในโรงเรียนจะวางแผนในการพัฒนา โดยการชี้แนะให้ความช่วยเหลือ แนะนำและร่วมมือกันปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพโดยมีระเบียบที่เป็นระบบถูกต้องตามหลักวิชาการและส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ ทรัพย์อิมเอิบ (2545, น. 85) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณัฐชา ยวงคำ (2552, น. 88) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านนิเทศการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.5 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เพราะสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดระบบประกันคุณภาพ โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด สถานศึกษาได้จัดทำโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีแผนงานและปฏิทินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการพัฒนางานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, น. 76) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงาน ผู้บริหารต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน ร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ปรีदानันต์ (2553, น. 101) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีระดับการปฏิบัติมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศร์ ศรีจันทร์หาพันธุ์(2553, น. 113) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

5.2.2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการปรากฏผลได้ดังนี้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา

กับครูวิชาการที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการนิเทศการศึกษา ที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ผู้บริหารและครูวิชาการ ซึ่งลักษณะสภาพการทำงานภายในโรงเรียนที่เป็นส่วนนโยบายของฝ่ายบริหารโดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังมีจุดที่แตกต่าง กับความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งทำงานอยู่ในสายงานของ การปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายบริหาร อาจเกิดจากผู้บริหารและครูวิชาการมีความรับผิดชอบในหน้าที่แตกต่างกัน หรือเป็นเพราะสถานภาพทางด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ระดับความเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน โดยไม่ถือว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่จะขัดขวางกระบวนการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะถือ ว่าเป็นสิ่งปกติที่บุคคลหลายคนและหลายกลุ่มอาจมีความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นธรรมชาติของกระบวนการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ วัฒนา (2556, น. 108) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548, น. 112) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัย โชติสุวรรณ (2549, น. 107) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต3 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการศึกษาเชิงลึก เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านการนิเทศการศึกษากับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น พบว่า 1) ในการนิเทศการศึกษา ควรนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ ไม่เน้นเพียงการสังเกตการสอนเพียงอย่างเดียว อาจใช้ลักษณะการพูดคุย การให้คำแนะนำ และวิธีการต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ดำเนินการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ตลอดจนถึงฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีวิธีการนิเทศที่แตกต่างกันออกไป จัดอบรมให้ความรู้

วิธีการนิเทศตัวต่อตัว (Coaching) เปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) การจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบนั้น ต้องมีการผสมผสานและนำรูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการและความจำเป็น มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ มีการประเมินและรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนมีการขยายผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ 3) การจัดการนิเทศควรจัดทำทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4) เมื่อคณะกรรมการนิเทศมีภาระงานมาก ควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีงานที่หลากหลาย เช่น ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่าย ผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งอาจใช้เวลาช่วงเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรม ช่วงพักเที่ยง ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทำการนิเทศ โดยการพูดคุยให้คำแนะนำ 5) ควรชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้รับการนิเทศ ว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิด หากแต่เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการพัฒนา 6) ควรมีการนำผลที่ได้จากการนิเทศไปใช้ โดยสะท้อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 36) ได้กำหนดแนวทาง การดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศไว้ คือ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายนิเทศการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ดังนี้

5.3.1.1 ควรมีการเพิ่มแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารให้มีหลายแนวทาง เพื่อช่วยให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ครูในงานด้านวิชาการ มีการประเมินผลการนิเทศการสอน และนำผลการนิเทศมาพัฒนางาน เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

5.3.1.2 ควรมีการวางแผนการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีแผนพัฒนาฝ่ายวิชาการที่สามารถใช้ได้จริง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เช่น แผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน

5.3.1.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาเครื่องมือให้ใช้วัดผลให้มีคุณภาพ สามารถวัดผลอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง รวมทั้งสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

5.3.1.4 ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จัดอบรมให้ความรู้ในทิศทางเดียวกัน ควรให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานเฉพาะด้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูเกิดประสิทธิภาพ ทำให้การประกันการเรียนรู้และรับรองมาตรฐานการเรียนรู้

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการนิเทศทางการศึกษากับ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียน ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26





บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัททิปส์
พับบลีเคชั่น จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมสามัญศึกษา. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษาระบบสารสนเทศเพื่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับปรับปรุง
แก้ไข พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ข). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนการศึกษาชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิติมา ปรีดีดีล. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทักษ์.
- กุนทรี พิกุลเกษม. (2551). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกษม วัฒนชัย.(2544). *ขั้นสรุปขั้นต้นสำหรับเตรียมการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จรัส นอมมาก. (2546). *ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
ออลีนเพลส.

- ชัยเนตร ไวยคณิ. (2552). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. (2548). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501816 การประกันคุณภาพการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาตมังกร เลนคำมี. (2550). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้ว เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาลินี ฉายารัตน์. (2550). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ระยอง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5).
ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูลี รุ่งพานิช. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
และ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) อยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา
- ดารณี ทองบ่. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) ลำปาง :
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ถนอมรัตน์ สิทธิเสณี. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง
กระทุ่มแบน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ธีระพล ขยันการนาวิ. (2547). การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุซงฎิบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นริศร์ ศรีจันทราพันธ์. (2553). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานประถมศึกษา ชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชู วัลย์เสถียร. (2554). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน. *วารสารวิชาการ*, 9(2), 50-55.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2550). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประทีป มณีบางกา. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชุมพร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2548). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปัญญาธิ์ม แซ่ตั้ง. (2556). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยนุช ทองพรม, ซาลินี ฉายารัตน์. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอหนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ชลบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.
- พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช*. พระราชดำรัสพระราชนานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2520.
- พระมหากานต์ ชาวดร. (2548). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สารเศรษฐ์.
- พัทธ์ธีรา รัตนชัย. (2550). *การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่มีผลการทดสอบระดับชาติ ที่แตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงาน เป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหน่วยที่ 1-7*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- มาลัย โชติสุวรรณ. (2552). *การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต) สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2546). *การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิชาการ, 2543.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา.
- ลำดวน เกษตรสุนทร. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การเรียนการสอน, ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนที่สำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วสันต์ ปริदानันท์. (2553). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิน เพลส.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (2558). *แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สังกัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สรารุช ทรัพย์อิมเอิบ. (2545). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.
- สาโรจน์ เทียนใส. (2552). *การศึกษาคำดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พ้อยท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานการวิจัยการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 – 2547 (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การศึกษาศภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำลี ทองฉิว. (2541). *การพัฒนากระบวนการสอนโดยใช้พอร์ตโฟลิโอ การสอนอ่านเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะทางการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาชีพครู*. *วารสารครุศาสตร์*, 26(3), 65-82.
- สิงโต แก้วกัลยา. (2543). *การตรวจสอบผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริพัชร เจริญวิโรจน์. (2546). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.
- สุณัฐชา ยวงคำ. (2552). *ศึกษาศภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2542). *แฟ้มสะสมงาน (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ : ที.พี.พี.รินทร์.
- เสาวภาคย์ ณะนาวานุกุล. (2550). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Adam, Harold D. and Frank G. Dickey. (1966). *Basis Principal of Supervision*.
New Delhi : Eurasia Publishing House.
- Baker, L. (1999). *Metacognition, Comprehension Monitoring, and the Adult Leader*, n.p.: Educational Psychology Review. P. 30-38.
- Briggs Thomas H. and Justman Joseph (1952). *Improving Instruction Through Supervision*. New York : Macmillan.co
- Chester, Noite M. (1965). *An Introduction to School Administration Select Reading*. New York : Macmillan.
- Cronbach, L. J. (1973). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper
- Cuttance P. (1993). *Quality Assurance and Auality Management*.
Evaluation News &Comment: Spring.
- Deming, W. Edwards. (1991). *Out of the Crisis*. Cambridge, Massachusetts:
MassachusettsInstitute of Technology.
- Dickey DA. & Fuller WA. (1981). *Ratio Test for Autoregressive Time Series with a Unit Root*, Econometr“Likelihood ica, No 49, pp. 1057-1072.
- Doherty, G. D. (1994). *Developing quality systems in education*. New York: Routledge.
- Frazier, A. (1997). *A Roadmap for Quality Transformation In Education*. Boca Raton:
St. Lucie Press.
- Glickman, P. (1990). *Sutpervision Instruction : A Developmental Approach*. (2nd ed).
Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Glickman, et, al. (2001). *Supervision and Instructional Leadership Developmental Approach*. U.S.A.: allyn and bacon, fifth edition.
- Goldhammer, et, al. (1980). *Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teacher*. (2nd ed). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: McGraw-Hill Book,
Co.
- Gwynn, J. Minor. (1974). *Theory and Practice of Supervision*. New York: Dodd Mead
& Company.
- Harris, Ben M. . (1993). *Supervision Behavior in Education*. New Jersey : Prentice
Hall.

- Hillyer, B.J. (1993). The Impact of Portfolios on Second Grade Students Self-Assessment of Their Literacy Development. *Dissertation Abstract International*, 2(3), 12.
- Jeran, Danial. Roles. (1975). Expectation of Elementary School Supervision in Open Spac School Which Emphasis Team Teaching and Individualized Instruction. *Dissertation Abstracts International*, 18(1), 27-38.
- John D. Mcneil. & Willian Lucio, H. (1979). *Supervision: A Synthesis of Through and Action*. New York: McGraw-hill.
- Lucio, William H., and John D. Mcneil. (1979). *Supervision : A Synthesis of Through and Action*. New York : McGraw-Hill.
- Marks and Others. (1978). *Handbook of Educational Supervision: A Guide for the Practice*. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Moore, Patrick. (2000). *The Data Book of Astronomy*. London: Institute of Physics.
- Neagley. Ross L. and Dean N. Evans. (1964). *Handbook for Effective Curriculum Development*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Niebuhr, Gustav August. (1987). A Curriculum Development Model for Provision of Education for Those in the RSA who have Completed Compulsory Schooling but are Still Compelled to Compulsory Education. D.Ed. *Dissertation Abstracts International*, University of South Africa.
- Sallis, Edward. (1996). *Total Quality Management in Education*. Kogan Page Limited London.
- Saylor, J.G. & Alexander, W.M. (1959). *Curriculum Planning for Better Teaching And Learning*. New York: Rinehart and Company.
- Smith, August W. (1961). *The Education's Encyclopedia*. New York: Prentice – Gakkm.
- Spears, Cart Dewey. (1985). A Comparative Analysis of an Adult Learning Center and a Formal Adult Education Program with Reference to Selected Variables. *Dissertation Abstracts International*, 33, 274-A,
- Taba, Hillada. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcout Brace and world, Inc.

.Victor H. Noll. (1965). *Introduction to Educational Measurement* (2nd ed).

Boston: Houghton Mifflin Co.

Wiles, Kimbal and John T Lovell. (1975). *Supervision for Better School* (4th ed).

New Jersey: Prentice – Hall.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสภาพการบริหารงาน
วิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้าน
หลักสูตรและบริหารหลักสูตร ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและ
ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
ภายในและมาตรฐานการศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่ง
สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question)

2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง และครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์
ในการพัฒนา และปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยถือว่าเป็นความลับจะไม่มีผลกระทบท่อท่านและองค์กร
ของท่าน แต่จะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และต่อการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ต่อไป

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน

- () ผู้บริหารสถานศึกษา /รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
() ครูวิชาการ

ตอนที่ 2

สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติงานที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- สภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
- | | | |
|---|---------|--|
| 5 | หมายถึง | มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก |
| 3 | หมายถึง | มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ |
| 1 | หมายถึง | มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านการแนะแนวการศึกษา					
0	ดำเนินการแนะแนวทางการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน	√				

จากตัวอย่าง ข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง 5 ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดแสดงว่าโรงเรียนของท่านมีการดำเนินการแนะแนวทางการศึกษา

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร					
1.	มีการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรและชุมชน ให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร					
2.	มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3.	มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4.	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา					
5.	จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
6.	มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์					

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	หลักสูตรสถานศึกษาได้มาจากกระบวนการให้ครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ					
8.	มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการใช้หลักสูตรอย่างเหมาะสม					
9.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					
	ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
11.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา มีหลักฐานการนำไปใช้และสามารถตรวจสอบได้					
12.	ครูได้จัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มีการบันทึกหลังสอนทุกครั้งและนำผลบันทึกหลังสอนไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
13.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมสำหรับนักเรียนนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อนแตกต่างกัน					
14.	มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
15.	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน					
16.	มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา					
17.	มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
18.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดหา จัดทำและใช้สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง					
19.	ผู้บริหาร/หัวหน้ากลุ่มสาระฯ มีการนิเทศติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง					
20.	มีการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการในรายวิชาที่สอนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง					
	ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
21.	มีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา					
22.	มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
23.	มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน					
24.	จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และ ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด					
25.	มีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างพอเพียง					
26.	มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและให้บริการเกี่ยวกับทะเบียนนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
27.	ครูมีแผนการจัดวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระ					

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้					
28.	มีการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้					
29.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ					
30.	มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน					
	ด้านการนิเทศการศึกษา					
31.	มีการสำรวจปัญหาและความต้องการก่อนการวางแผนการนิเทศภายในก่อนทุกครั้ง					
32.	มีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา ก่อน-หลัง					
33.	นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการนิเทศภายใน					
34.	การดำเนินงานนิเทศภายในมีรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม					
35.	ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง					
36.	ผู้นิเทศได้ชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับทราบ					
37.	นำผลการนิเทศไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ของครู					
	ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา					

ที่	การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
38.	สถานศึกษามีการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา					
39.	จัดระบบโครงสร้างสถานศึกษาให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
40.	มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน					
41.	มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและเป็นระบบ					
42.	มีการกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาในระดับกลุ่มงานภายในสถานศึกษา					
43.	มีการกำกับติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา					
44.	มีการปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
45.	มีการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปี รองรับการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปี รองรับการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปี รองรับการจัดทำแบบปฏิบัติการประจำปี					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โรงเรียนของท่านมีสภาพการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะและ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่
มุ่งสู่ความเป็นเลิศอย่างไรบ้าง โปรดระบุ

1.1 ด้านหลักสูตรและบริหารหลักสูตร

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ...

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการ มุ่งสู่
ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
1	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
21	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
26	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
29	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
30	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
39	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
40	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
41	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
42	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
43	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
44	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
45	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	รวม			130	0.96	สอดคล้อง

ตารางที่ 2

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	ค่าสหสัมพันธ์	ข้อที่	ค่าสหสัมพันธ์
1	.62	24	.35
2	.49	25	.48
3	.50	26	.63
4	.48	27	.32
5	.67	28	.45
6	.56	29	.68
7	.42	30	.64
8	.26	31	.51
9	.50	32	.33
10	.33	33	.60
11	.38	34	.82
12	.51	35	.27
13	.72	36	.34
14	.53	37	.64
15	.64	38	.52
16	.79	39	.55
17	.87	40	.75
18	.48	41	.49
19	.54	42	.73
20	.47	43	.59
21	.60	44	.55
22	.52	45	.52
23	.44		

หมายเหตุ. ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าทดสอบ $r_{xy} = .94$ (df=39)



ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการทรงรัตน์ ธนมาลาพงศ์

ด้วย นางสาวจารุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- | | | |
|-------|-------------------------------------|------------------------------------|
| เพื่อ | <input checked="" type="checkbox"/> | ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา |
| | <input type="checkbox"/> | ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล |
| | <input type="checkbox"/> | ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย |
| | <input type="checkbox"/> | อื่น ๆ ระบุ |

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ดาหวัน ทะสา

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ (ระยะที่ ๒)

เรียน นายเกษม ไชยรัตน์

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ จำนวน ๓๕ โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗



ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ (ระยะที่ ๒)

เรียน นายมีศิลป์ ชินภักดี

ด้วย นางสาวจากรวรรณ แก้วจันทร์ ทาสประจําตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ จำนวน ๓๕ โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุทองพิทยาคม

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนกุทองพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๔๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๔๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวารี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗



ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ จำนวน ๓๕ โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗



ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๕๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนชั้นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๔๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐๐๒/ว ๐๔๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอุทิน นิติกานต์การุณ

ด้วย นางสาวจารุวรรณ แก้วจันทา รหัสประจำตัว ๕๗๘๒๑๐๒๐๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

จากรุวรรณ แก้วจันทา, รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี, กฤษณก ดวงชาทม. (2561). ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ครั้งที่ 3 วันที่ 11-12 มกราคม 2561.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	จารุวรรณ แก้วจันทา
วัน เดือน ปี เกิด	28 มิถุนายน 2520
ที่อยู่ปัจจุบัน	215 หมู่ 1 ตำบลกู่ทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY